EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.2.2024
COM(2024) 69 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer, der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i 2021

Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer, der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i 2021

Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD) bidrager til at afhjælpe de værste former for fattigdom i EU såsom fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed.

I 2021 var den sociale situation præget af øget fattigdom og social udstødelse, som til dels kunne tilskrives covid-19-pandemien. Mere end 94 millioner mennesker i EU (21,9 % af den samlede befolkning) var i risiko for fattigdom eller social udstødelse i 2020.

På denne baggrund anvendte medlemsstaterne de disponible ressourcer under FEAD's operationelle programmer (OP'er) til at yde fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand (23 lande under OP I) og fremme social inklusion (Tyskland, Nederlandene, Danmark og Sverige under OP II). Dette supplerede de nationale foranstaltninger til afhjælpning af materielle afsavn og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse.

I 2021 rådede FEAD over et samlet beløb på **4,6 mia. EUR** (i løbende priser) til programmeringsperioden 2014-2020 (herunder en tildeling fra REACT-EU), og det bringer fondens samlede værdi op på ca. 5 mia. EUR (inklusive nationale tildelinger).

Den gennemsnitlige gennemførelsesrate i EU lå på 63 % i 2021. De højeste rater blev opnået i Bulgarien (91 %), Spanien (86 %) og Nederlandene (86 %). I Rumænien, Ungarn og Cypern var der en stigning i gennemførelsesraterne i forhold til 2020.

Mere end 15 millioner mennesker modtog fødevarebistand gennem FEAD i 2021 (en let stigning fra 14,9 millioner i 2020), og 2,1 millioner mennesker modtog elementær materiel bistand. Omkring 18 000 personer modtog støtte til social inklusion i de fire lande, der gennemfører den anden type FEAD-programmer (OP II). FEAD-støtten blev fordelt ligeligt mellem mænd og kvinder (50 %/50 %). Med hensyn til aldersgrupper gik 26 % af FEAD-støtten til børn og 11 % til ældre.

I 2021 var leveringen af fødevarebistand og elementær materiel bistand fortsat stærkt påvirket af covid-19. Der var større efterspørgsel efter støtte, og det var nødvendigt at medtage yderligere grupper af sårbare personer. Der var også ændringer i den måde, hvorpå støtten blev ydet, og den type støtte, der blev ydet (der blev f.eks. indført vouchere i Rumænien). Lokale støttemodtagende organisationer fandt ud af at håndtere de iværksatte restriktioner og formåede fortsat at støtte modtagere på samme niveau som i 2020. Der var logistiske udfordringer i forbindelse med uddeling af fødevarer og materiel bistand. De blev imidlertid løst, således at den fortsatte efterspørgsel efter støtte blev imødekommet, og leveringerne blev opretholdt på samme niveau som året forud for pandemien.

Med hensyn til **fødevarebistand** befandt det højeste absolutte antal personer, der modtog fødevarebistand, sig i Spanien, Frankrig, Italien, Polen og Rumænien. Dette er i overensstemmelse med det store budget, der er til rådighed for disse lande, og de supplerende midler fra REACT-EU. Der blev uddelt næsten 450 000 ton fødevarer i 2021. Dette omfattede basisprodukter som f.eks. mejeriprodukter, pasta, ris, grøntsager og frugt, olie og kød, der leveres i pakninger eller som måltider.

I lande, der leverer **elementær materiel bistand** gennem FEAD, har mere end 2 millioner mennesker nydt godt af denne bistand. Mere end halvdelen befandt sig i Rumænien og modtog hygiejnepakker og skoleartikler. Børn var hovedmålet for materiel bistand i Cypern, Ungarn, Irland og Østrig.

Medlemsstater, der gennemførte programmer for fødevarer og/eller elementær materiel bistand (OP I), gennemførte også **ledsageforanstaltninger**. De fleste medlemsstater gennemførte fortsat en kombination af ledsageforanstaltninger. Disse omfattede rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer, informationsaktiviteter til fremme af sunde kostvaner, madlavningskurser, henvisninger til relevante tjenester, kurser for at fremme integrationen på uddannelsesområdet eller på arbejdsmarkedet, rådgivning om styring af et husholdningsbudget og adgang til børnepasning.

De fire lande, der gennemførte FEAD's programmer for social inklusion (OP II), var Tyskland, Nederlandene, Danmark og Sverige. De fokuserede på **foranstaltninger til social inklusion** for specifikke målgrupper: ældre kvinder, migranter, minoriteter og hjemløse personer. De nåede ud til i alt 18 000 personer i 2021.

I 2021 var FEAD fortsat hårdt ramt af konsekvenserne af covid-19. Medlemsstaterne skulle genoverveje FEAD's prioriteter, målgrupperne, operationerne og støttetyperne, samtidig med at de skulle sikre fortsat støtte til sårbare grupper. De yderligere midler, der blev stillet til rådighed gennem REACT-EU, støttede yderligere initiativer, der har til formål at afhjælpe de højere niveauer af usikkerhed i hele EU. Derved kunne der gennem de eksisterende FEAD-programmer ydes mere fødevarebistand og elementær materiel bistand til målgrupperne, og der kunne ydes afgørende støtte til personer i usikre situationer. FEAD har derfor vist sig at være et vigtigt instrument til at støtte ambitionerne i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder om at reducere antallet af personer, der er i risiko for fattigdom og social udstødelse. Det har også skabt fleksible muligheder for at udnytte det ekstra budget, der stilles til rådighed af REACT-EU.

Der vil være yderligere udfordringer i de sidste to år med gennemførelsen af FEAD. Der vil være et øget pres for at færdiggøre projekter og anmelde de resterende udgifter, hjælpe ukrainere, der flygter fra Ruslands militære aggression, og afhjælpe leveomkostningskrisen, som kan øge efterspørgslen efter materiel støtte i EU.

Sammendrag af de årlige gennemførelsesrapporter for de operationelle programmer, der medfinansieres af Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede i 2021

1. INDLEDNING

Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (FEAD)[1] **bidrager til at afhjælpe de værste former for fattigdom i EU såsom fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed.** FEAD rådede over et samlet beløb på 4,6 mia. EUR (i løbende priser) til programmeringsperioden 2014-2020 (herunder en tildeling fra REACT-EU), og det bringer fondens samlede værdi op på ca. 5 mia. EUR (inklusive nationale tildelinger).

Medlemsstaterne kan bruge fonden på to måder. De kan bruge midlerne:

- til et operationelt program, der yder fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand (OP I), og/eller
- til et operationelt program til fremme af social inklusion (OP II).

Fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand skal suppleres med ledsageforanstaltninger. De kan omfatte uddannelsesaktiviteter til fremme af sunde kostvaner og rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer, lettelse af adgangen til sundhedspleje, psykologisk og terapeutisk støtte, kompetenceprogrammer, rådgivning om styring af et husholdningsbudget, sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter samt juridisk bistand.

I overensstemmelse med FEAD's retsgrundlag[2] **er dette sammendrag baseret på de årlige gennemførelsesrapporter for 2021**, som Kommissionen har modtaget fra hver medlemsstat.

Covid-19-pandemien forværrede de allerede betydelige udfordringer i forbindelse med bekæmpelsen af de alvorligste former for (materielle) afsavn. FEAD blev oprettet for at hjælpe med at reagere på de værste former for fattigdom i EU ved at yde fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand (OP I) eller støtte til social inklusion (OP II). I de årlige gennemførelsesrapporter for 2021 fremhæves indsatsen for at håndtere covid-19-pandemiens virkninger på de socialt dårligst stillede og afhjælpe de værste former for fattigdom og social udstødelse. Takket være den yderligere fleksibilitet, der er givet FEAD-programmerne under samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE), har finansieringen fra FEAD også været afgørende for at yde levere tiltrængt fødevarebistand og elementær materiel bistand til ukrainere, der flygter fra Ruslands militære aggression.

FEAD supplerer de nationale foranstaltninger til afhjælpning af materielle afsavn og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Ved at fokusere på fødevarebistand, elementær materiel bistand og social inklusion tackler FEAD udfordringer som f.eks.

[1] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 223/2014 af 11. marts 2014 om Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (EUT L 72 af 12.3.2014, s. 1). Forordningen blev ændret i august 2018 som følge af en ændring af finansforordningen (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX:02014R0223-20180802). Forordning (EU) 2020/559 ændrede forordning (EU) nr. 223/2014 for at sætte medlemsstaterne i stand til at reagere på covid-19-udbruddet og indfører foranstaltninger, der skal sikre, at de socialt dårligst stillede fortsat kan modtage bistand under FEAD i et sikkert miljø. Ændringsforordning (EU) 2021/177 giver medlemsstaterne mulighed for at anvende yderligere midler, der er stillet til rådighed til genopretning efter covid-19 under REACT-EU-initiativet i 2021 og 2022.

[2] Artikel 13, stk. 9, i forordning (EU) nr. 223/2014. Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1255/2014 af 17. juli 2014 fastlægger indholdet af de årlige og endelige gennemførelsesrapporter, herunder listen over fælles indikatorer.

fødevaremangel, børnefattigdom og hjemløshed. Dette arbejde er i overensstemmelse med Europa 2020-strategien og handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og dens nye ambitiøse mål for 2030. I henhold til forordningen skal fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand suppleres med ledsageforanstaltninger. De omfatter aktiviteter, der fremmer social inklusion og håndterer sociale nødsituationer på en mere myndiggørende og holdbar måde.

Den sociale situation, i hvilken FEAD opererede i 2021, var præget af øgede udfordringer på områderne for fattigdom og social udstødelse som følge af covid-19-pandemien. Mere end 94 millioner mennesker i EU var i risiko for fattigdom eller social udstødelse i 2020[3], hvilket svarer til 21,9 % af den samlede befolkning. Tallene dækker dog over betydelige forskelle mellem medlemsstaterne: De varierede fra 11,9 %, 14,8 % og 15,9 % i henholdsvis Tjekkiet, Slovakiet og Danmark til 32,1 %, 30,4 % og 28,8 % i henholdsvis Bulgarien, Rumænien og Grækenland. Stigningen i 2020 er direkte forbundet med de socioøkonomiske udfordringer som følge af de sundhedsforanstaltninger, der blev indført som reaktion på covid-19. I 2021 havde pandemien sandsynligvis også en yderligere negativ indvirkning på husholdningernes finansielle situation og spillede en rolle i stigningen i fattigdom og indkomstulighed på kort sigt.

Trods forbedringer mellem 2012 og 2019 er Europa 2020-målet om, at 20 millioner færre mennesker skal være i risiko for fattigdom i forhold til 2008, forblevet uden for rækkevidde i løbet af det seneste årti. I handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder fastsættes der et nyt mål for 2030, som har til formål at reducere antallet af personer i risiko for fattigdom eller social udstødelse med yderligere 15 millioner til ca. 76 millioner inden 2030, hvilket er et fald fra 91 millioner i 2019[4]. På grund af de særlige konsekvenser, som fattigdom og social udstødelse har for børn, omhandler handlingsplanen også den specifikke og supplerende ambition om at reducere antallet af børn (i alderen 17 år og derunder) i risiko for fattigdom eller social udstødelse med 5 millioner inden 2030.

1.1 Den fremtidige udvikling

I EU's nuværende langsigtede budget for 2021-2027 (også kaldet den flerårige finansielle ramme) er the FEAD integreret i Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) for at forenkle finansieringen og forbedre synergierne mellem fondene. For at sætte skub i støtten til social inklusion kræves det i ESF+-forordningen[5], at mindst 25 % af ESF+-indsatsområdet under delt forvaltning afsættes til mål vedrørende social inklusion (sammenlignet med 20 % under Den Europæiske Socialfond (ESF) for 2014-2020), og med en yderligere minimumstildeling på 3 % pr. medlemsstat til at afhjælpe materielle afsavn, som er den vigtigste nuværende målsætning for the FEAD. Medlemsstaterne har planlagt at støtte for de socialt dårligst stillede med 5 mia. EUR i ESF+-midler (4,5 mia. EUR i EU-bidrag). Dette er 4 % af den samlede ESF+-tildeling under delt forvaltning, hvilket er mere end det lovbestemte krav på 3 %.

[3] Disse værdier henviser til EU-27 for alle år og kan ses på Eurostats websted (ILC_PEP S01). De manglende data for Kroatien i 2008 og 2009 blev ekstrapoleret på grundlag af den indberettede værdi for 2010.

[4] Europa-Kommissionen (2021), arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget, Handlingsplan for den europæiske søjle for sociale rettigheder (SWD(2021) 46 final).

[5] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1057 af 24. juni 2021 om oprettelse af Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1296/2013.

Der gælder særlige regler for støtte til afhjælpning af materielle afsavn for at holde støtten så strømlinet som muligt. Forvaltningen af operationer, der indgår i prioriteterne eller programmerne for materiel støtte (med forenklede krav med hensyn til forvaltning og overvågning), er en del af ESF+, men den er samtidig udformet på en enklere måde for at undgå administrative byrder for de involverede organisationer.

1.2 Koordinering af FEAD på EU-plan

Som i de foregående år var FEAD-ekspertgruppen fortsat det vigtigste forum for forvaltningsmyndighedernes udveksling af oplysninger om fondens gennemførelse. Ekspertgruppen mødtes to gange i 2021 (sammen med ESF's tekniske arbejdsgruppe) for at drøfte gennemførelsen af FEAD-programmerne. Vigtige aspekter, der blev drøftet, omfattede ledsageforanstaltninger, revisioner, koordinering med andre EU-midler, forenklede omkostningsmuligheder og elektroniske vouchere samt REACT-EU-ændringer.

For at styrke forbindelserne mellem interessenter erstattede de gensidige læringsaktiviteter for FEAD-fællesskabet i 2020 og 2021 de FEAD-netværksmøder, der tidligere var blevet afholdt. Der blev afholdt tre tematiske onlineseminarer, tre peer-to-peer-udvekslinger og to konferencer i denne periode, hvor udfordringerne i forbindelse med gennemførelsen og de muligheder, som ESF+ tilbyder, blev drøftet.

I forbindelse med seminarerne og peer-to-peer-udvekslingerne blev navnlig følgende drøftet:

- kendetegnene ved de nye endelige modtagere af FEAD-finansierede foranstaltninger og nye praksisser, der blev gennemført under covid-19-pandemien
- mulige integrerede tilgange til støtte for social inklusion af endelige modtagere
- overvågning og opsøgende arbejde
- ledsageforanstaltninger med henblik på social inklusion under og efter pandemien
- gennemførelse af (elektroniske) voucherordninger og
- inddragelse af interessenter og endelige modtagere og deres rolle.

2. FREMSKRIDT MED HENSYN TIL GENNEMFØRELSEN AF DE OPERATIONELLE PROGRAMMER[6]

2.1. Finansiel gennemførelse

De samlede støtteberettigede offentlige udgifter, der var afsat til FEAD-støtte, beløb sig til 694 mio. EUR i 2021. Ved udgangen af 2021 var der et samlet budget på 5,0 mia. EUR til FEAD's investeringer. Dette samlede budget omfatter en stigning på 0,5 mia. EUR i forbindelse med REACT-EU-pakken, som blev oprettet som reaktion på covid-19-udbruddet. Den omfatter både øremærkede EU-midler og national medfinansiering til gennemførelse. Ved udgangen af 2021 var ikke alle REACT-EU-ændringer blevet godkendt. På grundlag af en gennemgang af programændringer, der stadig var i gang ved udgangen af 2021, forventedes der en yderligere stigning i det samlede budget for 2022.

[6] Tallene viser situationen for gennemførelsen af de operationelle programmer for 2014-2020 frem til den 31. december 2021, som rapporteret inden den 12. november 2022 i de årlige gennemførelsesrapporter. Alle rapporter og data indsamles i systemet for fondsforvaltning i Den Europæiske Union — SFC2014 (https://ec.europa.eu/sfc/en/2014/fund/fead). SFC2014 er reguleret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 463/2014 af 5. maj 2014.

Af de 5,0 mia. EUR nåede de samlede godkendte udgifter op på 4,68 mia. EUR ved udgangen af 2021 (94 % af det samlede budget)[7]**.** I 2021 steg de rapporterede årlige udgifter, som var blevet afholdt af støttemodtagere og betalt til gennemførelse af operationer, betydeligt i forhold til tidligere år til 768,3 mio. EUR og nåede op på i alt 3 614,5 mio. EUR ved udgangen af 2021 (eller 65 % af det samlede budget). **Med hensyn til anmeldte udgifter kan der også konstateres en stigning i forhold til tidligere år. Det årlige beløb for anmeldte udgifter var på 703,9 mio. EUR, hvilket bringer det samlede beløb op på 3 115,3 mio. EUR (eller 63 % af det samlede budget).**

Da REACT-EU-tillæggene blev medtaget i FEAD-budgetterne for 2021, **var der ingen FEAD-programmer, der havde gennemført de disponible budgetter fuldt ud ved udgangen af 2021**. **Den gennemsnitlige gennemførelsesrate i EU lå på 63 %.** Gennemførelsesraterne fastsættes på grundlag af den andel af det samlede tildelte budget, som i øjeblikket er anmeldt til Kommissionen. I øjeblikket gør Bulgarien (91 %), Spanien (86 %), Nederlandene (86 %), Finland (83 %), Polen (82 %), Irland (80 %), Østrig (78 %), Letland (77 %), Cypern (73 %) og Ungarn (72 %) relativt gode fremskridt. På grundlag af den nuværende gennemførelse forventes de at anmelde udgifter for hele deres budgetter inden udgangen af 2023.

Den største stigning i budgetgennemførelsen kan konstateres i Rumænien (med en stigning på 26 procentpoint i forhold til udgangen af 2020), Ungarn (25 procentpoint), Cypern (21 procentpoint) og Nederlandene (20 procentpoint). Der vil være behov for yderligere foranstaltninger for at fremskynde gennemførelsen for at undgå frigørelse af FEAD-budgetterne ved udgangen af 2023, navnlig i Italien (nuværende gennemførelsesrate på 40 %), Kroatien (46 %), Litauen (64 %) og Slovenien (56 %).

Det har vist sig, at FEAD er fleksibel og kan reagere på nye behov, f.eks. behov, der er opstået i kølvandet på covid-19-krisen. FEAD-forordningen blev ændret i april 2020[8] som led i investeringsinitiativet som reaktion på coronavirusset plus (CRII+). Dette initiativ gjorde det muligt at anvende indirekte leveringsmåder, f.eks. vouchere eller kort (for at mindske infektionsrisikoen), og at købe personlige værnemidler til organisationer, der leverer FEAD-støtte. Med ændringerne kunne medlemsstaterne desuden anvende en medfinansieringssats på 100 % for ét regnskabsår. Ved udgangen af 2021 var 12 FEAD-programmer blevet ændret: Otte af dem blev ændret for at drage fordel af medfinansieringssatsen på 100 %, og fire blev ændret for at indføre nødforanstaltninger i forbindelse med pandemien.

En yderligere ændring af FEAD-forordningen blev vedtaget i februar 2021 som led i Kommissionens genopretningsplan under REACT-EU[9]**.** Denne ændring giver medlemsstaterne mulighed for at afsætte yderligere midler til programmer under ESF, FEAD og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Disse yderligere ressourcer kan supplere eksisterende støtte, f.eks. fødevarebistand og/eller elementær materiel bistand, eller projekter vedrørende social inklusion. Yderligere ressourcer bør være i overensstemmelse med de enkelte medlemsstaters specifikke behov og tage hensyn til det øgede antal dårligt stillede personer siden udbruddet af covid-19-pandemien. I alt 13 operationelle programmer blev ændret (Belgien, Bulgarien, Estland, Spanien, Frankrig, Kroatien, Italien, Letland,

[7] Med "godkendte udgifter" menes der, hvad der i de årlige gennemførelsesrapporter betegnes "De samlede støtteberettigede offentlige udgifter, der er godkendt i de dokumenter, der fastlægger betingelserne for støtte til operationer" (fælles inputindikator 1 som fastsat i bilaget til Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. 1255/2014 (EUT L 337 af 25.11.2014, s. 46)).

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32020R0559.

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32021R0177.

Luxembourg, Østrig, Rumænien, Slovenien og Slovakiet) med et samlet supplement fra 2021-tranchen af REACT-EU på 506 mio. EUR.

Den 6. april 2022 blev FEAD-forordningen[10] **ændret igen for så vidt angår samhørighedsaktionen for flygtninge i Europa (CARE).** CARE giver medlemsstaterne og regionerne større fleksibilitet til at anvende FEAD til at yde nødhjælp til mennesker, der flygter fra Ukraine efter Ruslands omfattende invasion. Medlemsstater kan nu ændre visse dele af deres programmer for at imødegå krisen, hvor det er nødvendigt, og de kan blot underrette Kommissionen om ændringer uden først at få dem godkendt. Der er nu fastsat en tidligere startdato for støtteberettigelse for disse aktioner: 24. februar 2022. Endelig er muligheden for EU-medfinansiering på 100 % blevet udvidet til at dække regnskabsåret 1. juli 2021-30. juni 2022. Desuden blev der vedtaget en forordning[11] som supplement til CARE den 12. april 2022. Med denne ændring tilvejebringes der likviditet, og støttemodtagernes adgang til midler fremskyndes. Der sker ved at tilføre 3,5 mia. EUR i forfinansieringsbetalinger til 2021-tranchen af REACT-EU til FEAD og samhørighedspolitikkens programmer.

2.2 Fysisk gennemførelse

FEAD's opsøgende arbejde og de endelige modtageres profil

I 2021 modtog 15,0 millioner mennesker fødevarebistand gennem FEAD, og yderligere 2,1 millioner mennesker modtog elementær materiel bistand. Næsten 18 000 personer modtog støtte til social inklusion. Af dette samlede antal på 17,1 millioner var 50 % kvinder, 26 % børn og 11 % over 65 år. Migranter, personer af udenlandsk herkomst eller personer, der tilhører minoriteter, udgjorde 18 %, personer med handicap 6 % og hjemløse 5 %.

I 2021 ydede FEAD med succes bistand i 27 medlemsstater og gjorde gode fremskridt med hensyn til at nå sine mål. De fleste medlemsstater (23 ud af 27) uddelte fødevarer og/eller elementær materiel bistand sammen med ledsageforanstaltninger (tabel 1, OP I). Fire medlemsstater fortsatte med at gennemføre programmer for social inklusion (tabel 1, OP II).

[10] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.109.01.0001.01.DAN.

[11] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/HIS/?uri=uriserv:OJ.L_.2022.115.01.0038.01.DAN.

Table 1. Type af bistand — FEAD

Operationelt program	Type af bistand	Medlemsstat
OP I	Fødevarer	**10 medlemsstater**: BE, BG, EE, ES, FI, FR, MT, PL, PT og SI
	Elementær materiel bistand	**1 medlemsstat**: AT
	Begge dele	**12 medlemsstater**: CY*, CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, RO og SK^
OP II	Social inklusion	**4 medlemsstater**: DE, DK, NL og SE
* Cypern afsluttede sit projekt om levering af fødevarer i 2019 og har siden da kun fokuseret på elementær materiel bistand. ^ Slovakiet ydede elementær materiel bistand mellem 2016 og 2020 og har siden da kun rapporteret om fødevarebistand.		

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter 2021.

Børn udgjorde ca. 26 % af dem, der modtog fødevarebistand, elementær materiel bistand eller bistand i forbindelse med social inklusion i 2021. Denne andel faldt en smule i forhold til 2020, hvor den var på 28 %. I flere medlemsstater udgjorde børn en stor del af dem, der modtager fødevarebistand, navnlig i Belgien, Kroatien, Ungarn, Frankrig og Malta. Desuden uddelte Cypern, Ungarn, Irland og Østrig kun materiel støtte til børn (de tegner sig derfor for al elementær materiel bistand).

Omkring 18 % af de endelige modtagere var migranter, personer af udenlandsk herkomst eller personer, der tilhører minoriteter (herunder marginaliserede samfund som f.eks. romaer). Denne andel kan dog være undervurderet, da oplysninger om migranter, der modtager bistand, af databeskyttelseshensyn ikke altid indberettes (Grækenland, Frankrig og Slovakiet). Migranter i almindelighed er den største gruppe, efterfulgt af flygtninge og asylansøgere.

Det anslås, at 5 % af de endelige modtagere af bistand fra FEAD var hjemløse, og denne andel forblev stort set stabil. Antallet af hjemløse personer er dog særligt vanskeligt at anslå, da de ikke er registreret og ofte er tilbageholdende med at give personlige oplysninger. I Irland, Tjekkiet og Frankrig var mere end 10 % af de endelige modtagere af fødevarebistand hjemløse. I Italien var andelen af hjemløse personer, der modtog fødevarebistand, forholdsvis lav (3,7 %), men det udgjorde den største gruppe, der modtog elementær materiel bistand (94 % af alle endelige modtagere). Tjekkiet havde også en forholdsvis høj andel af endelige modtagere af elementær materiel bistand, som var hjemløse (21 %).

Omkring 6 % af de endelige modtagere var personer med handicap. Den største andel af personer med handicap, der modtog fødevarebistand, var i Bulgarien og Ungarn (31 % i begge lande). Andelen af personer med handicap, der modtog materiel bistand, var forholdsvis høj i Rumænien, Letland og Litauen (henholdsvis 19 %, 17 % og 12 %).

Gennemførelse af FEAD på baggrund af covid-19-pandemien

I 2021 var leveringen af fødevarebistand og elementær materiel bistand fortsat stærkt påvirket af covid-19-restriktioner og et større behov for hjælp. De ændringer, der blev indført i 2020 for at afhjælpe dette, fortsatte også i 2021. Eksempler, der er nævnt på tværs af programmerne i 2021, omfatter ændringer af typen og antallet af endelige modtagere, den måde, hvorpå støtten blev ydet, og typen af støtte.

I flere programmer blev det nævnt, at yderligere socialt sårbare personer og familier, der ikke var blevet støttet før covid-19, blev medtaget for at hjælpe dem med at håndtere de vanskeligheder, som pandemien skabte. Dette analyseres yderligere i specifikke afsnit i dette kapitel. I dette kapitel fremhæves også udvælgelsen af nye grupper i 2020 (ud over videreførelsen af den eksisterende støtte) til fødevarebistand og navnlig elementær materiel bistand. Den øgede støtte under pandemien fortsatte i 2021 som beskrevet i de specifikke afsnit nedenfor. Letland rapporterede f.eks., at landet udvidede støtteberettigelsen for de socialt dårligst stillede og lavindkomsthusstande under nødsituationerne i 2021 og effektivt sikrede, at programmets modtagere var dækket i længere perioder. I Bulgarien blev der ydet støtte til yderligere grupper, herunder de grupper, der var omfattet på grundlag af deres socioøkonomiske status, og personer med høj risiko for covid-19-infektion (som f.eks. modtog hjemmeleverancer). Mens det samlede antal endelige modtagere steg under pandemien, rapporterede nogle programmer om et lavere antal modtagere. Irland oplevede f.eks. et fald i antallet af endelige modtagere som følge af nationale programmer for indkomststøtte under pandemien. Derved kunne FEAD i stedet fokusere på at støtte velgørenhedsorganisationer ved at forbedre fødevarekvaliteten og -variationen samt ved at samarbejde med sårbare personer, der er sværere at nå.

Pandemien havde også en betydelig indvirkning på den måde, hvorpå støtten blev ydet. For at mindske risikoen for, at modtagerne blev udsat for smitte, blev der i højere grad tilbudt hjemmelevering af fødevarer og elementær materiel bistand under programmerne i stedet for centrale afhentningssteder. Denne ændring nævnes som en af de mest synlige i forskellige programmer, f.eks. i Estland, Grækenland og Letland. Estland rapporterede, at der blev leveret et betydeligt højere antal fødevarepakker til folks hjem sammenlignet med perioden før 2020. Fødevarepakker blev også leveret direkte til varmestuer for hjemløse personer. I Letland var færdigretter, der tidligere blev serveret i suppekøkkener, kun tilgængelige som takeaway. De fleste programmer rapporterede, at covid-19 skabte betydelige logistiske udfordringer for distributionen. I nogle lande blev hjemmelevering foretaget af de støttemodtagende organisationer og deres frivillige/personale, mens andre også anvendte pakkeleveringstjenester. Pandemien påvirkede tilgængeligheden af frivillige og andet personale til at arbejde i distributionscentre. I Frankrig nævnes disse som vigtige faktorer, der påvirkede gennemførelsen af FEAD. Samtidig rapporterede Frankrig, at FEAD's rolle voksede som følge af færre donationer fra supermarkeder og landbrugspartnere.

Endelig har støttetypen i nogle tilfælde også ændret sig. Fødevarestøtten og de leverede fødevaretyper var forholdsvis stabile (undtagen i Irland som nævnt ovenfor), men elementær materiel bistand blev hurtigt tilpasset for at imødekomme de specifikke behov, der opstod som følge af pandemien fra 2020 og fremefter. Bistanden omfattede personlige værnemidler, desinfektionsmidler og yderligere hygiejneprodukter for at hjælpe med at håndtere sårbare gruppers særlige behov under pandemien. Generelt betød disse ændringer ikke, at eksisterende former for elementær materiel bistand blev erstattet. I Cypern fortsatte distributionen af produkter til nyfødte under hele pandemien. Frankrig og Rumænien rapporterede om andre ændringer af, hvordan støtten blev organiseret. I 2021 anvendte begge lande vouchere, der gav mulighed for direkte "køb" af fødevarer og elementær materiel bistand. Rumænien rapporterede, at brugen af vouchere hjalp landet med at nå ud til støttemodtagerne.

OP I — Fødevarebistand

Det højeste absolutte antal personer, der modtog fødevarebistand, befandt sig i Spanien, Frankrig, Italien, Polen og Rumænien (se tabel 2). Italiens budget voksede betydeligt med knap 200 mio. EUR som følge af REACT-EU, og det øgede antallet af mennesker, der modtog fødevarestøtte. Antallet af personer, der modtog støtte i Rumænien, steg også betydeligt (fra 1,2 millioner til 1,5 millioner) i forhold til 2020. Dette skyldtes et øget budget som følge af REACT-EU (56 mio. EUR) og det forhold, at budgetgennemførelsen tog fart. Antallet af personer, der modtog støtte i andre medlemsstater, forblev dog forholdsvis stabilt i forhold til tidligere år. Fra 2020 til 2021 rapporterede Frankrig om et fald i antallet af endelige modtagere (5,1 millioner i 2021 sammenlignet med 5,5 millioner i 2020), men dette er stadig meget højere end niveauet før covid-19. Dette fald i antallet forklares ikke i Frankrigs årlige gennemførelsesrapport. Den fremhæver imidlertid det fortsatte behov for, at FEAD yder fødevarestøtte i en situation præget af covid-19og færre donationer fra den private sektor. De mere fleksible nationale gennemførelsesbestemmelser, der blev vedtaget som reaktion på covid-19, forblev i kraft i hele 2021. Denne fleksibilitet spillede derfor ikke en rolle i faldet i antallet af endelige modtagere.

Table 2. Antal personer, der modtog fødevarestøtte — efter år (i tusinder)

Medlemsstat	2018	2019	2020	2021	% af EU
BE	394	359	382	449	3 %
BG	540	466	494	553	4 %
CY	2	2	-	-	0 %
CZ	101	57	78	62	0 %
EE	23	21	26	24	0 %
ES	1.288	1229	1496	1468	+ 10 %
FI	281	316	317	295	2 %
FR	4.340	4790	5504	5120	34 %
EL	353	290	294	319	2 %
HR	42	108	23	62	0 %
HU	184	141	182	177	1 %
IE	152	195	277	157	1 %
IT	2.678	2079	2657	2984	20 %
LT	197	192	183	195	1 %
LU	13	13	13	13	0 %
LV	70	76	75	88	1 %
MT	13	11	12	10	0 %
PL	1.385	1356	1337	1254	8 %
PT	79	93	149	170	1 %
RO**	-	-	1186	1486	+ 10 %
SI	158	153	157	151	1 %
SK	192	185	137	7	0 %
EU	12486	12128	14980	15044	100 %

** Tallene for Rumænien er ikke baseret på den årlige gennemførelsesrapport, men på yderligere præciseringer fra forvaltningsmyndigheden til Kommissionen på grund af en uoverensstemmelse, der vil blive korrigeret fra 2022 og frem[12].

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

FEAD-programmerne i EU har fokuseret på forskellige prioriterede målgrupper, og det afspejles direkte i de forskellige grupper af modtagere, der modtog støtte. Dette skyldes hovedsagelig, at FEAD-programmerne supplerer forskellige nationale politikker. Det fremgår af tabel 3, at en forholdsvis stor andel af fødevarebistanden i Ungarn gik til børn (60 %), mens andre medlemsstater oftere valgte at anvende FEAD til direkte fødevarestøtte til personer over 65 år (Bulgarien: 35 %, Finland: 36 %, Letland: 31 % og Rumænien: 29 %). Kvinder udgjorde 50 % af det samlede antal modtagere af fødevarestøtte. Dette varierer dog også meget fra medlemsstat til medlemsstat: Kvinder udgjorde 59 % af de endelige modtagere i Bulgarien og 57 % i Malta, men kun 24 % i Ungarn og 31 % i Irland (et godt stykke under EU-gennemsnittet). Belgien, Tjekkiet, Luxembourg, Ungarn og Spanien nåede op på en stor andel af migranter med deres fødevarestøtteaktion. Den gennemsnitlige andel af personer med handicap, der modtog fødevarestøtte i EU, var forholdsvis lav, nemlig 5 % i gennemsnit. Ungarn (33 %), Bulgarien (29 %), Rumænien (17 %), Letland (17 %), Polen (16 %) og Litauen (12 %) nåede dog ud til langt flere personer med handicap. Hjemløse personer blev ofte ikke medregnet som modtagere af fødevarestøtte, undtagen i Tjekkiet (17 %), Irland (17 %) og især Slovakiet (100 %). Slovakiets fødevarestøtteprogram bestod udelukkende af færdiglavede varme måltider til hjemløse personer i fem byer.

[12] I de formelle tal, der blev fremlagt i den årlige gennemførelsesrapport, medregnede Rumænien ikke modtagere, der havde modtaget fødevarestøtte i de foregående år. Dette er ikke i overensstemmelse med de øvrige landes rapportering. Forvaltningsmyndigheden fremlagde reviderede tal, efter at denne uoverensstemmelse var blevet opdaget.

Table 3. Kategorier af personer, der modtog fødevarestøtte i 2021

	Children	Older	Women	Migrants	With disabilities	Homeless
BE	29%	9%	39%	29%	3%	5%
BG	22%	35%	59%	8%	29%	0%
CY						
CZ	48%	9%	40%	26%	7%	17%
EE	22%	18%	53%	22%	19%	4%
ES	29%	7%	53%	27%	2%	2%
FI	14%	36%	45%	12%	2%	1%
FR	31%	7%	52%	0%	0%	11%
GR	20%	10%	52%	7%	3%	3%
HR	46%	18%	53%	4%	2%	0%
HU	60%	12%	24%	32%	33%	6%
IE	36%	8%	31%	15%	4%	17%
IT	20%	11%	52%	23%	1%	4%
LT	25%	11%	52%	1%	12%	0%
LU	28%	2%	51%	79%	3%	2%
LV	13%	31%	56%	2%	17%	1%
MT	51%	7%	57%	8%	1%	0%
PL	26%	13%	51%	1%	16%	3%
PT	27%	7%	54%	8%	1%	0%
RO	24%	29%	40%	5%	17%	0%
SI	20%	18%	53%	9%	4%	1%
SK	0%	6%	23%	0%	4%	100%
EU	27%	12%	50%	10%	5%	6%

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

For at vurdere de ændringer i målgrupperne, der blev opnået med fødevarestøtteforanstaltninger finansieret af FEAD under pandemien, blev modtagernes personlige karakteristika i pandemiårene (2020-2021) sammenlignet med den samlede population af modtagere af fødevarestøtte i 2014-2019. På EU-plan nåede fødevarestøtten under covid-19 op på en lidt lavere andel af børn (-2 procentpoint) end før pandemien. Andelen af ældre, kvinder, personer med handicap og hjemløse personer steg med 1 procentpoint i forhold til før 2020. Kun et lille antal medlemsstater rapporterede om væsentlige ændringer i andelen af individuelle målgrupper blandt modtagerne. Bulgarien og Ungarn skiller sig ud med den øgede andel af personer med handicap, der modtog fødevarestøtte (henholdsvis 10 procentpoint og 11 procentpoint højere end før 2020). I begge lande blev fødevarestøtte specifikt målrettet mod socialt dårligt stillede personer, et fokus, der allerede havde været på plads før covid-19. Covid-19-nedlukningerne forværrede deres situation, som landenes FEAD-programmer søgte at reagere på.

Figure 1. Fødevarebistand uddelt i 2014-2021 (i tusind ton) pr. medlemsstat

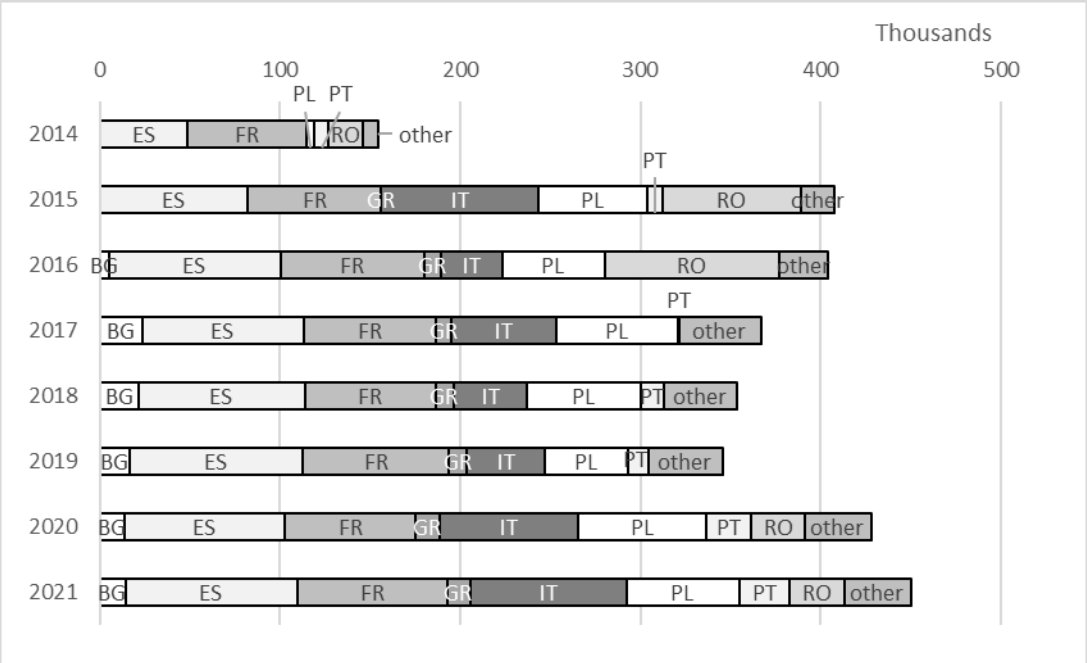

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Mængden af fødevarer målt i ton steg støt fra 2019 og nåede op på næsten 450 000 ton 2021. Den forklaring, som medlemsstaterne oftest gav, var behovet for at reagere på den øgede sociale usikkerhed under covid-19-nedlukningerne. De enkelte medlemsstaters andel af denne total har ikke ændret sig væsentligt med tiden. Rumænien skiller sig ud, fordi landet ikke ydede fødevarebistand mellem 2017 og 2019, men formåede at genoptage fødevarestøtten fra 2020.

Samtlige medlemsstater rapporterede på en eller anden måde, at de overholder det tværgående princip om, at fødevarestøtte spiller en rolle med hensyn til at sikre en afbalanceret kost for de socialt dårligst stillede, men deres gennemførelsesvalg varierer betydeligt. Figur 2 giver mere indsigt i de specifikke valg, der er truffet i forbindelse med udvælgelsen af fødevarer. Bulgarien, Irland, Malta og Portugal havde andele af frugt og grøntsager, der lå over gennemsnittet. Stivelsesprodukter, herunder mel, brød, kartofler og ris, udgjorde mere end halvdelen af fødevarerne i Finland, Letland, Malta og Rumænien. I Belgien, Frankrig, Spanien og Slovenien udgjorde mejeriprodukter en andel af den samlede fødevaresammensætning, der lå over EU-gennemsnittet. Sammensatte fødevarer eller fødevarer, der ikke kunne klassificeres, udgjorde i gennemsnit ca. 10 %, men fyldte hele fødevarekurven i Slovakiet og udgjorde 40 % af de fødevarer, der blev udleveret i Ungarn. Slovakiet udleverede varm suppe, brød og en varm drik, som landet klassificerede i kategorien "Øvrige". Der er ingen tal for Cypern, da landet ikke leverede fødevarestøtte i 2021. Cypern udleverede senest fødevarestøtte i 2018. Den omfattede overvejende stivelsesholdige produkter (45 %) efterfulgt af frugt og grøntsager (27 %), animalske produkter (14 %) og mejeriprodukter (14 %) i mindre omfang.

Figure 2. Sammensætning af fødevarestøtte i 2021 — pr. medlemsstat

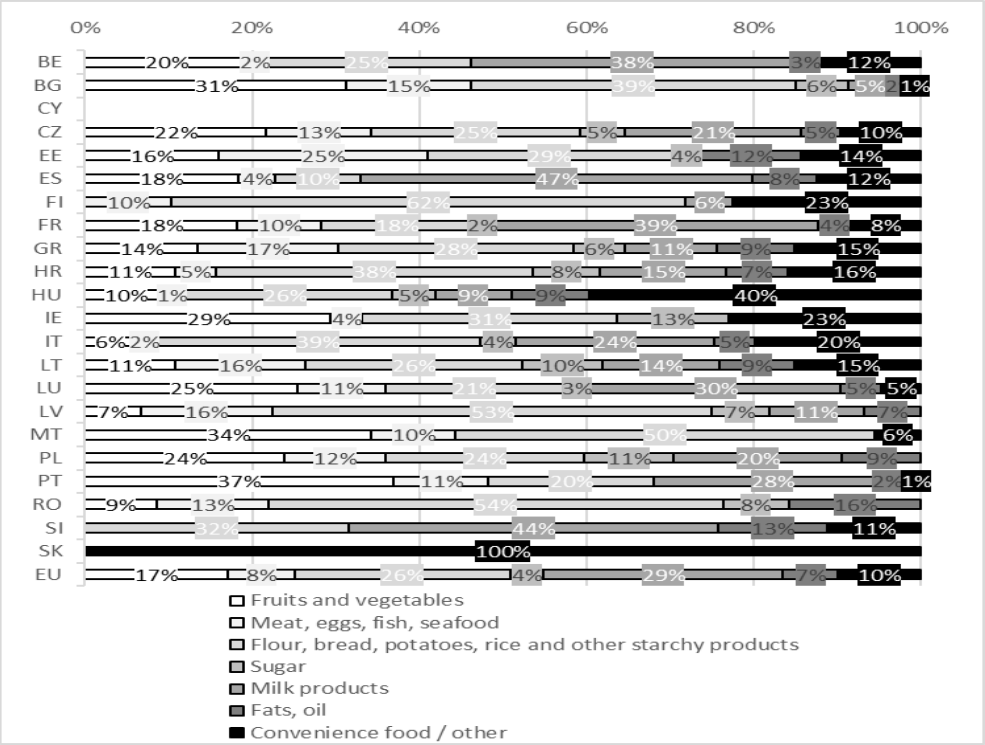

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Den specifikke sammensætning af fødevarestøtten viser ingen større ændringer over tid. Kun **2014-2016 viser lidt forskellige sammensætninger af de typer fødevarestøtte**, der ydes, muligvis på grund af den lidt anderledes sammensætning af medlemsstater, der tilbyder støtte i disse år.

Figure 3. Sammensætning af den ydede fødevarestøtte (som andel af den samlede støtte)

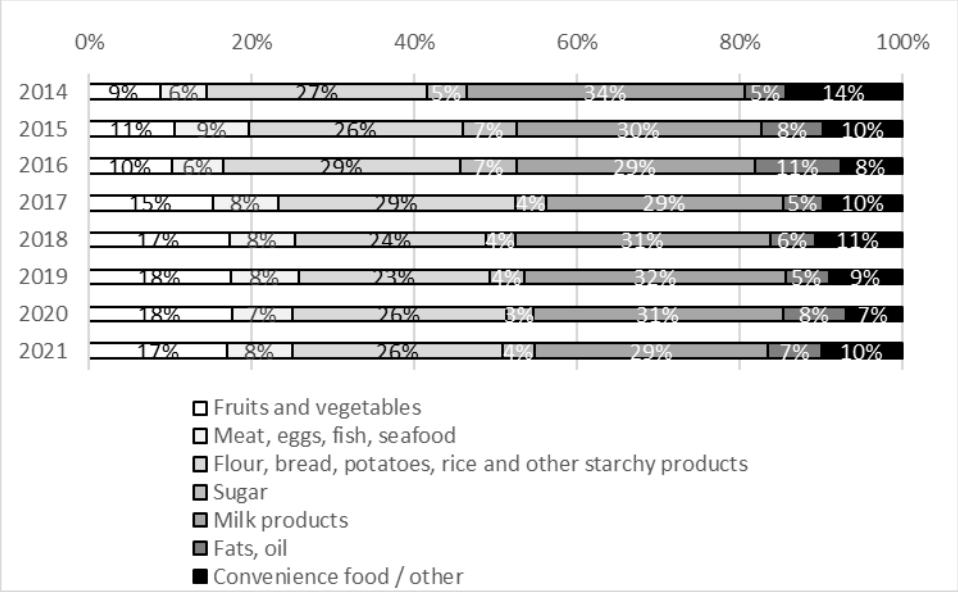

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Fødevaren blev uddelt i form af fødevarepakker eller direkte som måltider. Slovakiet uddelte kun måltider i 2021, og Frankrig, Litauen, Luxembourg, Malta, Portugal og Slovenien

uddelte kun fødevarepakker. De øvrige medlemsstater uddelte begge dele. Figur 4 viser, at tendensen i leveringen af fødevarepakker over tid har stabiliseret sig siden 2019. I 2021 blev der udleveret i alt 91,1 millioner fødevarepakker og 77,7 millioner måltider.

Figure 4. Udviklingen i antallet af uddelte fødevarepakker og måltider over tid

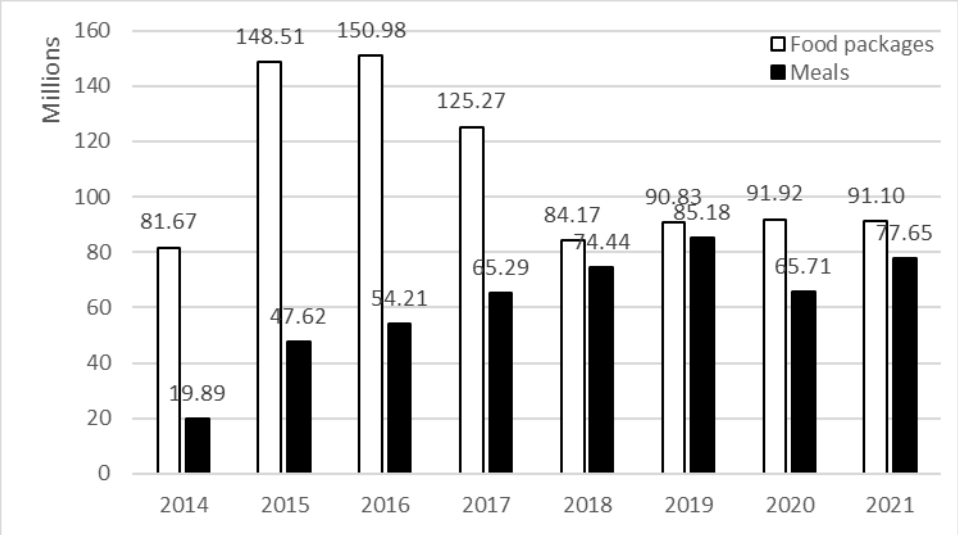

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Gennemgangen omfattede også en vurdering af tendensen i antallet af uddelte fødevarepakker og måltider pr. person over tid. Det samlede antal fødevarepakker pr. person er faldet støt siden 2015 fra ca. ti i gennemsnit til lidt over seks i 2021. Derimod steg antallet af uddelte måltider pr. person fra lidt over to i gennemsnit pr. person i 2014 til lidt under seks i 2021. Mængden af fødevarer, der blev uddelt pr. person i vægt, steg betydeligt fra 18,9 kg i 2014 til 30,0 kg i 2021.

Figure 5. Udvikling i uddelte fødevarer pr. person — 2014-2021, forskellige indikatorer

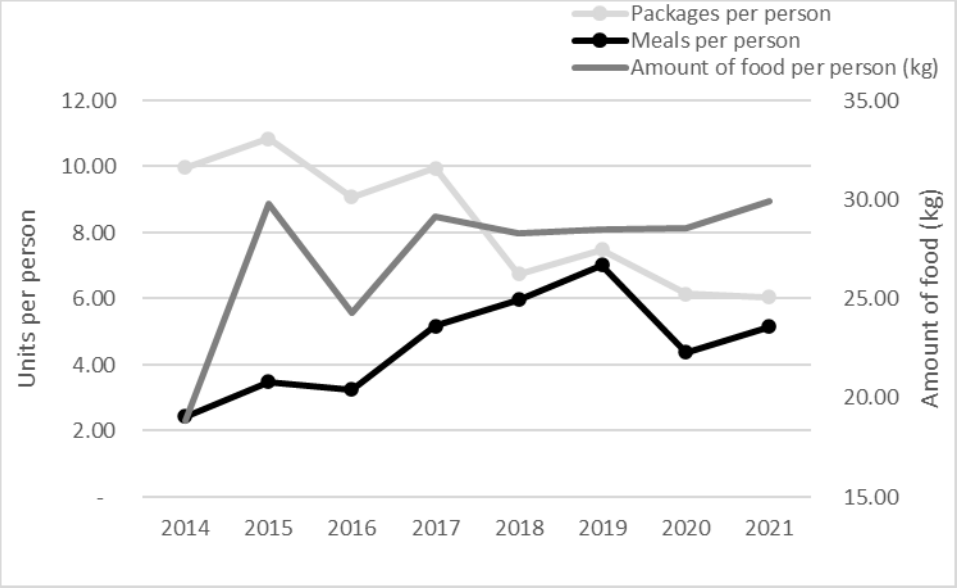

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

OP I — Elementær materiel bistand

Medlemsstaterne indberettede et relativt stabilt antal modtagere af elementær materiel bistand mellem 2018 og 2021 (se tabel 4). Rumænien tegnede sig for over halvdelen af alle endelige modtagere, der modtog elementær materiel bistand i EU, og leverede fire sendinger af hygiejnepakker til endelige modtagere i 2020-2021. I 2021 støttede FEAD også indkøb af skoleartikler ved at stille elektroniske vouchere til rådighed for forældre til støtteberettigede dårligt stillede børn. De kunne bruge disse vouchere til at købe vigtige skoleartikler og tøj til deres børn.

Table 4. Antal personer, der modtog elementær materiel bistand (i tusinder)

MS	2018	2019	2020	2021	% af EU
AT	45	44	44	42	2 %
CY	1	1	1	1	0 %
CZ	72	34	58	51	2 %
EL	239	189	266	275	13 %
HR	24	83	0	15	1 %
HU	26	57	128	150	7 %
IE	41	40	51	45	2 %
IT	-	5	25	29	1 %
LT	197	192	183	195	9 %
LU	13	13	13	13	1 %
LV	17	70	69	81	4 %
RO**	-	-	1122	1188	57 %
SK	110	97	-	-	0 %
EU	785	824	1960	2084	100 %

** Tallene for Rumænien er ikke baseret på den årlige gennemførelsesrapport, men på yderligere præciseringer fra forvaltningsmyndigheden til Kommissionen på grund af en uoverensstemmelse, der vil blive korrigeret fra 2022 og frem.

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Der blev kun ydet elementær materiel bistand til børn i Cypern, Ungarn og Irland, og børn udgjorde også en stor andel af modtagerne i Østrig (84 %). Generelt var elementær materiel bistand ikke rettet mod personer over 65 år, selv om denne gruppe i Letland (31 %) og Kroatien (19 %) modtog mere støtte end EU-gennemsnittet (10 %).

Kvinder udgjorde en andel, der lå over gennemsnittet af modtagere af materiel bistand, i Letland (57 %), Irland (58 %) og Østrig (63 %). I Cypern var kvinder (piger under 15 år) de eneste, der modtog elementær materiel bistand.

Antallet af personer med migrantbaggrund i Østrig, Cypern, Tjekkiet, Italien og Luxembourg lå over EU-gennemsnittet. Elementær materiel bistand i Litauen, Letland og Rumænien blev ydet til en forholdsvis højere andel af personer med handicap end i andre medlemsstater.

Elementær materiel bistand var specifikt rettet mod hjemløse personer i Italien (94 %). Landet fokuserede på personer med alvorlige materielle afsavn, hvoraf de fleste var hjemløse mænd af udenlandsk oprindelse. Italien rapporterede, at størstedelen (72 %) af dem, der modtog elementær materiel bistand i 2021, også modtog fødevarehjælp (en stigning fra 46 % i 2020). Landet forsøgte ikke blot straks at imødekomme de primære behov hos dem, der

lever i ekstrem fattigdom, men også gradvist at overvinde alvorlige afsavn. Dette viser, hvordan det italienske FEAD-program støttede modtagerne mere bredt fra pandemiens begyndelse som reaktion på en stigende efterspørgsel efter hjælp i forbindelse med de vanskeligere situationer forårsaget af pandemien.

Table 5. Personlige karakteristika for personer, der modtog elementær materiel bistand i 2021

	Children	Older	Women	Migrants	With disabilities	Homeless
AT	84%	0%	63%	67%	0%	0%
CY	100%	0%	100%	66%	0%	0%
CZ	39%	11%	40%	33%	8%	22%
GR	21%	9%	52%	8%	2%	3%
HR	35%	19%	52%	2%	2%	0%
HU	100%	0%	1%	7%	1%	0%
IE	100%	0%	58%	6%	0%	0%
IT	3%	4%	14%	77%	1%	94%
LT	25%	11%	52%	1%	12%	0%
LU	28%	2%	51%	79%	3%	2%
LV	14%	31%	57%	1%	17%	0%
RO	31%	11%	28%	6%	19%	0%
SK						
EU	36%	10%	34%	9%	13%	2%

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Kategorierne af modtagere af elementær materiel bistand under pandemien blev også sammenlignet med kategorierne før 2020 (se tabel 6). **Forskellene er større end dem, der er inden for fødevarestøtte, både på medlemsstatsniveau og på samlet EU-plan.** Den elementære materielle bistand, der blev ydet under pandemien, nåede ud til en lavere andel af kvinder end før 2020 (et fald på 15 procentpoint), men til flere personer med handicap (en stigning på 9 procentpoint). I Letland blev der ydet elementær materiel bistand fra FEAD til langt færre børn i forhold til den samlede population af modtagere (et fald på 32 procentpoint) i 2020-2021 sammenlignet med perioden før pandemien. Dette forklares i den lettiske med, at ældre mennesker havde større behov under pandemien, og at forskellige nationale lovgivningsmæssige ændringer og specifikke nationale støttemuligheder havde fokus på familier. Dette reducerede behovet for FEAD-støtte til disse grupper. Dette kan også ses i den samlede lille stigning i det **absolutte** antal børn, der har modtaget elementær materiel bistand. Ungarn oplyser, at dets elementære materielle bistand nåede en lavere andel af migranter i den samlede befolkning (-24 procentpoint), men har ikke forklaret dette fald.

I Cypern steg andelen af kvinder, der modtog elementær materiel bistand, kraftigt under pandemien. Andelen steg fra 57 % før pandemien til 100 % under pandemien (en stigning på 43 procentpoint), da kun kvinder modtog bistand i denne periode. Denne ændring hænger imidlertid ikke sammen med pandemien, men er resultatet af en strømlining af den materielle bistand til nyfødte, som har været specifikt rettet mod mødre siden 2020.

Table 6. Ændring i målgrupperne for materiel bistand mellem 2014-2019 og 2020-2021

change in percentage points	Children	Older	Women	Migrants	With disabilities	Homeless
AT	-3	-	6	13	-	-
CY	-	-	43	11	-	-
CZ	-4	-4	-10	-1	-1	5
GR	-5	4	0	6	1	2
HR	8	-3	1	-7	-3	-0
HU	2	-	-2	-24	-2	-
IE	2	-	4	1	-	-
IT	5	2	7	-2	-4	5
LT	-1	2	0	-0	1	-0
LU	-2	1	-1	7	-1	2
LV	-32	15	4	-1	7	-0
RO						
SK						
EU	-4	3	-15	-2	9	-0

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022[13].

Medlemsstaternes årsrapporter viser **en stigende tendens i pengeværdien af elementær materiel bistand ydet under FEAD frem til 2020**. Selv om denne tendens allerede var begyndt før 2020, kan der observeres en markant stigning i værdien af den materielle bistand siden pandemiens begyndelse i 2020. Rumænien skiller sig især ud, fordi landet genoptog FEAD-operationerne igen samme år. Selv hvis Rumænien ikke medregnes, viser figur 6 stadig en vedvarende positiv tendens frem til 2020, og der blev udleveret materiel bistand til en værdi af 34,9 mio. EUR. Der er rapporteret om et mindre fald i den samlede værdi for 2021, som hovedsagelig kan tilskrives Rumænien og Italien, men i de fleste lande forblev værdien stabil eller steg. Der blev i 2021 ydet betydelig materiel bistand i Østrig (4,2 mio. EUR), Grækenland (7,9 mio. EUR), Ungarn (5,7 mio. EUR) og Rumænien (8,4 mio. EUR). Italien giver ikke en klar forklaring på faldet i værdien af de leverede varer i 2021 i forhold til 2020. Landet nævner imidlertid, at situationen havde ændret sig efter covid-19-pandemien, og dette gjorde det nødvendigt for gennemførelsesorganerne delvist at omorganisere deres arbejde med at distribuere materiel bistand.

[13] Der er ikke anført data for Rumænien og Slovakiet, fordi de ikke havde nogen modtagere, der kunne sammenlignes. Rumænien indberettede ikke modtagere før 2020, og Slovakiet har ikke indberettet modtagere af elementær materiel bistand siden 2020.

Figure 6. Samlet pengeværdi af leveret elementær materiel bistand (værdi i mio. EUR)

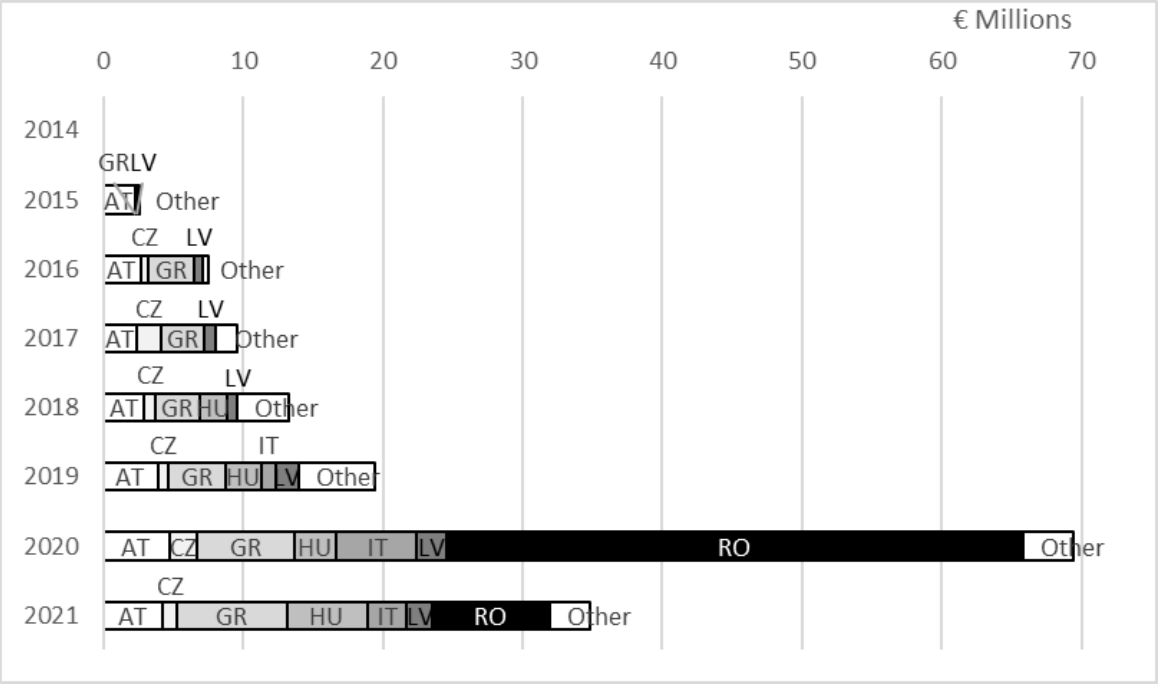

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Siden begyndelsen af programmeringsperioden 2014-2020 har værdien af den udleverede elementære materielle bistand på tværs af specifikke målgrupper varieret. Hvis der ses bort fra 2015, er mellem en tredjedel og to tredjedele af værdien af den elementære materielle bistand blevet udleveret til børn, og en stigende andel af den samlede værdi er blevet udleveret til hjemløse personer i de senere år. Rumænien har i skrivende stund endnu ikke klassificeret værdien af materielle bistand, der blev udleveret i 2021, efter målgruppe. Det svarer til de 24 %, der ikke er klassificeret i figur 7.

Figure 7. Andel af den samlede værdi af elementær materiel bistand pr. målgruppe

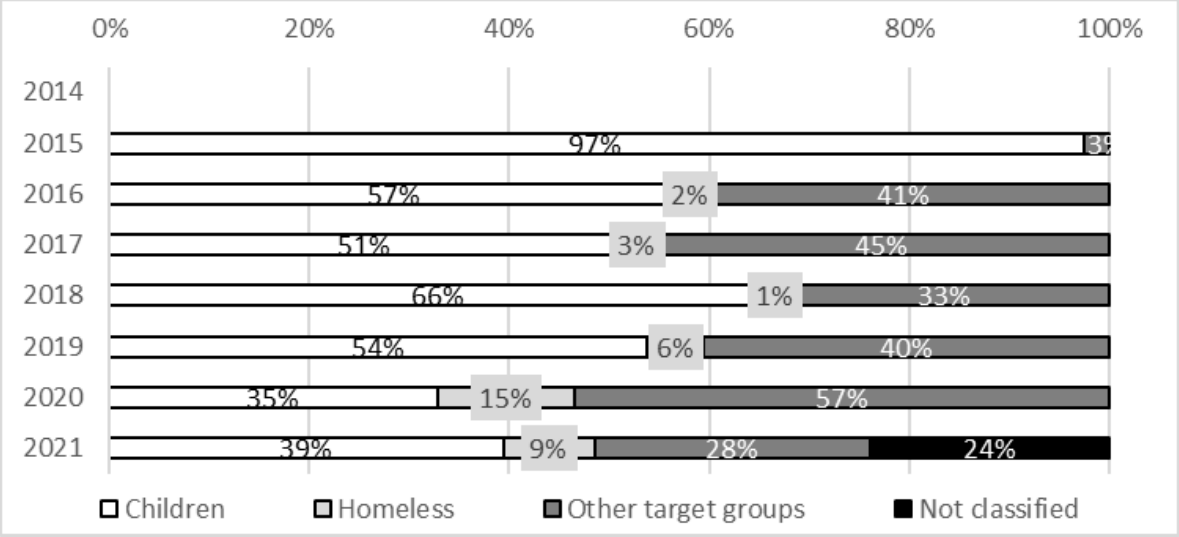

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Den relative værdi af elementær materiel bistand, der blev udleveret til målgrupperne i 2021, analyseres yderligere for hver medlemsstat. Dette giver et indblik i de forskellige måder,

hvorpå landene vælger typen af elementær materiel bistand. Værdien af elementær materiel bistand blev næsten fuldt ud tildelt børn i Østrig[14], Cypern, Ungarn og Irland[15] og i betydeligt omfang i Kroatien (35 %) og Tjekkiet (41 %). I Tjekkiet blev 22 % af værdien af elementær materiel bistand tildelt hjemløse personer, og næsten hele værdien af materialet blev tildelt denne gruppe i Italien (94 %).

Uddeling af værdien af elementær materiel bistand på tværs af specifikke målgrupper (2021)

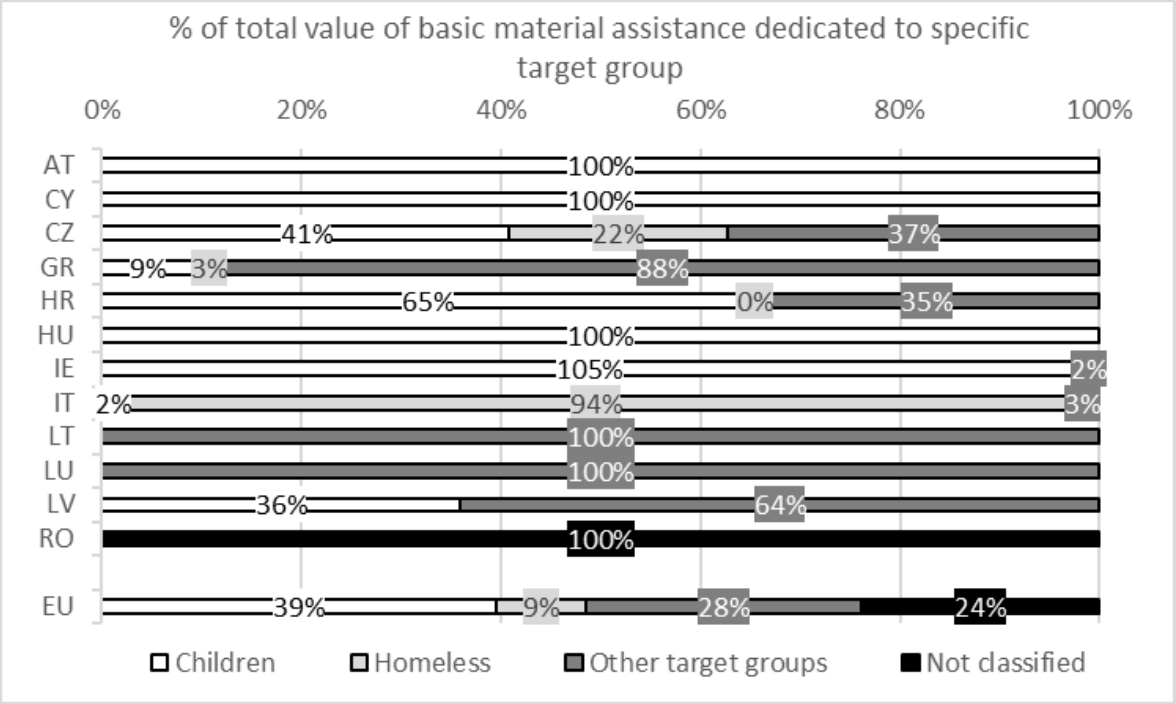

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Værdien af elementær materiel bistand pr. modtager udviste en svagt stigende tendens frem til 2020 og nåede op på 35,42 EUR. I 2021 faldt gennemsnitsværdien pr. modtager markant til 16,73 EUR (29,55 EUR, hvis Rumænien ikke medregnes). Den lavere værdi for Rumænien skyldes, at de fleste af landets omkostninger var en del af et toårigt støtteprogram, der blev registreret i 2020.

Værdien af elementær materiel bistand pr. hjemløs person har svinget kraftigt i årenes løb, hovedsagelig på grund af et lavere antal hjemløse personer, navnlig i 2020. Der blev i 2020 indberettet en gennemsnitlig værdi på over 277 EUR pr. hjemløs person på grund af den forholdsvis høje værdi og det begrænsede antal personer, som Italien indberettede (323 EUR pr. hjemløs i 2020 mod 98 EUR i 2021). Dette fald i antallet forklares ikke i Italien årlige gennemførelsesrapport.

[14] Den østrigske FEAD-støtte var udelukkende rettet mod elever i skoler. Nogle af dem havde allerede overskredet aldersgrænsen for børn.

[15] Irland indberettede en højere værdi af elementær materiel bistand til børn end den samlede værdi af den udleverede elementære materielle bistand, dvs. 105 % i figuren. Dette forklares ikke i den årlige gennemførelsesrapport.

Figure 8. Udviklingen i værdien af elementær materiel bistand pr. modtager over tid

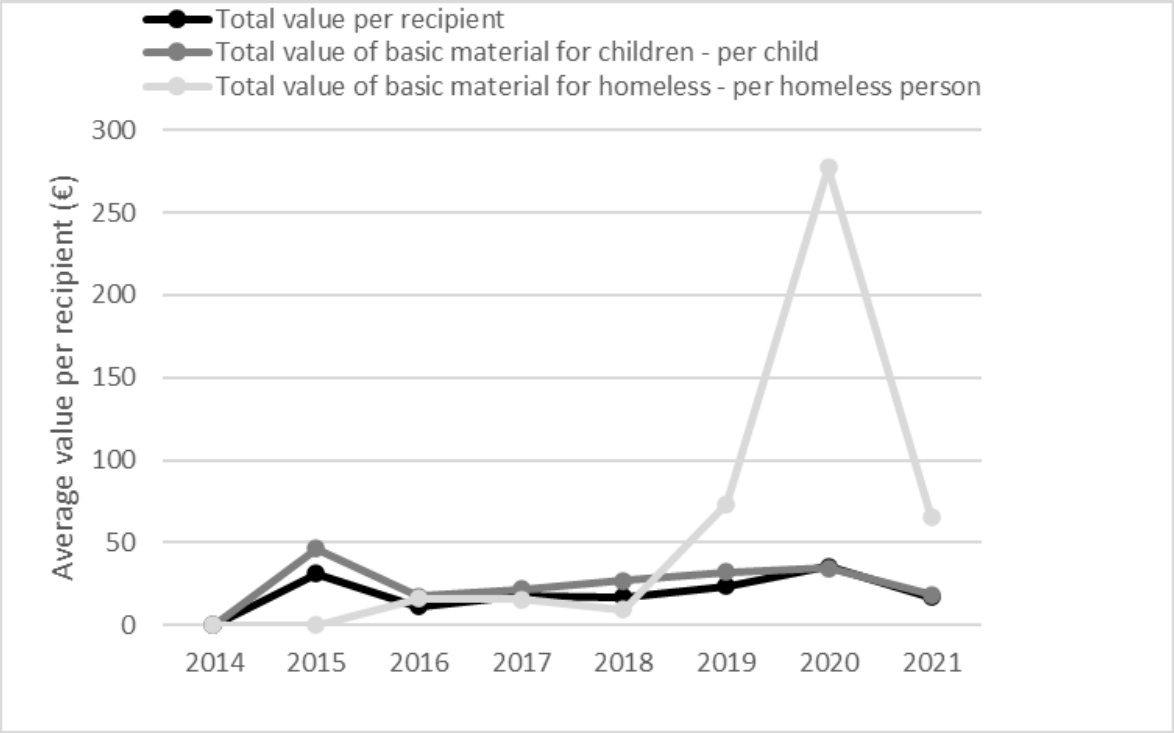

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

OP I — Ledsageforanstaltninger

Medlemsstater, der i overensstemmelse med FEAD-forordningen gennemførte OP I-programmer i 2021, gennemførte også ledsageforanstaltninger. Covid-19-krisen medførte imidlertid betydelige udfordringer for gennemførelsen af ledsageforanstaltninger, og gennemførelsen heraf har generelt været uensartet i de forskellige medlemsstater.

De fleste medlemsstater forsatte med at gennemføre en kombination af ledsageforanstaltninger, og kun nogle få valgte at fokusere på kun én eller to aktiviteter.

De ledsageforanstaltninger, der blev gennemført i 2021, omfattede:

- rådgivning om tilberedning og opbevaring af fødevarer (BE, BG, CZ, ES, FI, FR, HR, LT, LV, MT, PL, PT og SK)
- uddannelses- eller informationsaktiviteter til fremme af sunde kostvaner og sund livsstil, f.eks. madlavningskurser BE, BG, CZ, EL, ES, FI, FR, HR, IT, LT, LU, LV, PT, PL, RO, SI og SK)
- rådgivning om begrænsning af madspild (BG, CZ, ES, FI, LU, LV, PL og PT)
- rådgivning om personlig hygiejne (BE, BG, EL, HR, HU, LV, RO og SK)
- henvisning til relevante tjenester (f.eks. sociale/administrative) (BE, BG, CZ, EE, FI, FR, IE, IT, LU, LV, PT og SK)
- coaching og workshopper, navnlig for at fremme integrationen på uddannelsesområdet eller på arbejdsmarkedet (BG, CY, CZ, EL, FI, FR, IE, IT, LT, LV, MT, RO og SI)
- uddannelsesaktiviteter og erhvervsuddannelse (EL, FR, LV, MT, PL, RO og SI)
- foranstaltninger med henblik på at lette adgangen til sundhedspleje (BG, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LV og RO)
- psykologisk og terapeutisk støtte (CZ, EL, FI, FR, HU, IT, LT, LV, PL, RO og SI)

- rådgivning om styring af et husholdningsbudget (BG, CZ, EL, FR, HR, IE, IT, LT, LV, MT, PL, PT og SK)
- specifik rådgivning om opretholdelse eller genetablering af familiemæssige/samfundsmæssige bånd, herunder konfliktløsning, forældrebistand, hjælp til hjemmepleje (BG, CY, FR, IE, LT, LV og PL)
- sociale aktiviteter og fritidsaktiviteter (CZ, FI, FR, LV, LU, MT, PL og SI)
- juridisk bistand (CZ, FR, IT, LT, PL og RO) og
- andre ledsageforanstaltninger (AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, IE, EL, IT, LU, MT, PL, PT, RO og SI), navnlig personlig bistand, voksenomsorg, social transport, lettelse af adgangen til bolig eller husly, støtte til adgang til rettigheder og støtteundervisning.

OP II — Social inklusion

Fire medlemsstater (DE, DK, NL og SE) anvendte FEAD til at opfylde målene om social inklusion. Hver af disse medlemsstater har specifikke aktionstyper, der er skræddersyet til specifikke målgrupper. Dette er i modsætning til den mere standardiserede tilgang til foranstaltninger vedrørende fødevarebistand eller elementær materiel bistand og er mest synlig i de indikatorer og aktiviteter, der gennemføres. **Dette afsnit viser, at alle fire programmer for social inklusion stod over for udfordringer med hensyn til at nå de specifikke målgrupper i 2021** på grund af de vedvarende covid-19-restriktioner. På grund af deres mere specifikke og skræddersyede karakter ændrede disse programmer ikke væsentligt deres tilgang og målgrupper. Som følge heraf var der færre modtagere i 2021 end i de foregående år.

Antallet af modtagere er markant lavere end i de andre FEAD-programmer, som er en bevidst designfunktion. Ifølge tabel 7 var der et betydeligt fald i antallet af støttemodtagere i 2021 i forhold til 2020, navnlig i Tyskland. Dette skyldes et meget lavere antal projekter, der skulle fortsætte i 2021 og 2022. På grund af budgetmæssige begrænsninger kunne kun nogle af projekterne forlænges ud over 2020. I sin årlige gennemførelsesrapport peger Tyskland også på de vedvarende covid-19-restriktioner som en faktor i faldet. Ved fortolkningen af tallene tælles kun personer, der for første gang benytter sig af et projekts rådgivningstjeneste, i 2021, mens mange andre personer fortsat modtog støtte.

I Tyskland, Sverige og Nederlandene var det lavere antal modtagere også relateret til covid-19-restriktioner, fordi fysiske møder ofte ikke var mulige. I Nederlandene blev støtteforanstaltninger ofte gennemført på biblioteker, som var lukket i de første fem måneder af 2021.

Table 7. Antal personer, der modtog støtte til social inklusion

Medlemsstat	2018	2019	2020	2021	% af EU
DE	37062	27742	28168	16787	94 %
DK	454	757	277	570	3 %
NL	769	579	366	93	1 %
SE	414	658	1175	441	2 %
EU	38699	29736	29986	17891	100 %

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Tabel 8 viser de forskellige målgrupper, der modtog støtte til social inklusion i de fire medlemsstater. Kolonnetotalerne kan udgøre mere end 100 %, fordi samme person kan optræde i flere kategorier. Nederlandene fokuserede fortsat kun på personer over 65 år og nåede hovedsagelig ud til kvinder (85 %). Migranter, personer af udenlandsk herkomst eller personer, der tilhører minoriteter, var blandt de vigtigste grupper af personer, der modtog støtte til social inklusion i de tre andre lande. Danmark og Sverige fokuserede næsten udelukkende på hjemløse personer.

Table 8. Personlige karakteristika for personer, der modtog støtte til social inklusion i 2021

	Children	Older	Women	Migrants	With disabilities	Homeless
DE	16%	1%	50%	82%	2%	38%
DK	0%	1%	18%	92%	25%	100%
NL	0%	100%	85%	31%	18%	0%
SE	0%	3%	52%	83%	0%	97%
EU	15%	2%	50%	82%	3%	41%

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Andelene af modtagere af støtte til social inklusion blev sammenlignet med andelene før 2020 (se tabel 9). Ligesom fødevarestøtten er **ændringerne på tværs af målgrupper relativt begrænsede på aggregeret niveau**. Der kan konstateres en højere andel af hjemløse personer under pandemien (en stigning på 14 procentpoint), hovedsagelig på grund af det højere absolutte antal i denne målgruppe i Sverige og Danmark. Programmerne i disse to lande fokuserede kun på denne målgruppe. Som følge heraf er andelen af modtagere på nationalt plan ikke påvirket (henholdsvis 100 % og 97 %), mens den er påvirket på EU-plan, hvor en stigning i absolutte tal også afspejles i den relative andel af den samlede befolkning. Desuden steg andelen af migranter blandt de samlede modtagere i Sverige også. Sverige rapporterede, at personer med migrantbaggrund navnlig i 2021 vendte tilbage til Sverige, hvor de ofte stod over for en mere usikker situation end tidligere på grund af pandemien.

Table 9. Ændring i målgrupper for OP II 2014-2019 (før pandemien) og 2020-2021 (i procentpoint)

change in percentage points	Children	Older	Women	Migrants	With disabilities	Homeless
DE	-0	0	0	-3	0	-6
DK	-	-0	-1	1	4	-
NL	-	-	-6	2	-3	-
SE	0	-1	2	12	-	-1
EU	3	-1	1	-3	-0	14

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

En gennemgang af Tysklands, Danmarks, Nederlandenes og Sveriges tilgang til social inklusion bidrager til at afklare deres respektive programmeringsvalg. I modsætning til fødevarebistand og elementær materiel bistand overvåger FEAD's programmer for social inklusion ikke gennemførelsen på grundlag af fælles indikatorer. I stedet kan landene selv fastsætte indikatorer, så disse kan målrettes mod de specifikke typer af planlagte foranstaltninger. Valget af de forskellige programmer gennemgås nærmere nedenfor.

- **Tyskland målretter sit program mod nyankomne EU-borgere og deres børn**, som bl.a. hjælpes med at få adgang til førskoleundervisning, samt mod hjemløse personer, som tilbydes bedre adgang til rådgivning og støtteforanstaltninger. Tyskland havde

allerede nået sit mål om at rådgive 18 044 indvandrere i programmets første år. Dette antal steg yderligere i de efterfølgende år til i alt over 108 000 indvandrere. Dette er en stor overskridelse af målet for antallet af voksne indvandrere, der modtog rådgivning. Tysklands øvrige outputmål er blevet nået i den seneste tid. Målet for indvandrere med børn i børnehavealderen blev f.eks. nået i 2020, mens målet for rådgivning af hjemløse personer blev nået i 2018, og antallet er steget yderligere siden til et samlet antal på over 35 000.

- I Danmark **fokuserer FEAD-støtten primært på hjemløse personer**. De modtager opsøgende støtte og tilbydes midlertidig indkvartering, lagerfaciliteter samt sociale aktiviteter og programmer, der fremmer deres beskæftigelsesegnethed. Danmark nåede sit mål på 1 400 personer i 2018, og i 2021 havde i alt 3 016 personer modtaget støtte.
- Nederlandene anvender støtte til social inklusion fra FEAD til at **støtte ældre med en lav disponibel indkomst for at forebygge og afhjælpe social udstødelse**. Dette sker gennem opsøgende programmer, som hovedsagelig gennemføres på lokale biblioteker i de fire største byer, hvor der tilrettelægges sociale aktiviteter og programmer. Programmet gør stadig fremskridt hen imod målet om at støtte 5 000 personer. Det var nået ud til 3 299 personer ved udgangen af 2021. I den årlige gennemførelsesrapport præciseres det, at programmet har valgt at prioritere kvalitet frem for kvantitet. I 2020 og 2021 blev færre modtagere støttet end forventet på grund af covid-19-restriktioner. Disse restriktioner havde stor indvirkning på den nederlandske støtte, da den udelukkende fokuserer på ældre. Denne gruppe var særlig sårbar over for covid-19 og derfor betydeligt sværere at nå under pandemien.
- **I Sverige støtter FEAD socialt sårbare personer (hjemløse personer, personer i risiko for hjemløshed, migranter, personer af udenlandsk herkomst, minoriteter og kvinder), som ikke er økonomisk aktive, og som har opholdt sig i Sverige i mindre end tre måneder**. Bopælskriteriet sikrer, at FEAD henvender sig til en målgruppe, der ikke er omfattet af den svenske lov om sociale tjenester. Programmet har til formål at give grundlæggende oplysninger om det svenske samfund med fokus på målgruppens informationsbehov samt målrettet information om sundhedsspørgsmål. Der blev ikke fastsat outputmål for at gennemgå fremskridtene ud over de fælles indikatorer.

Figur 9 opsummerer fremskridtene hen imod målene for outputindikatorerne. I Tyskland, Danmark og Nederlandene var samtlige mål blevet nået ved udgangen af 2021.

Figure 9. Fremskridt med hensyn til outputmål — OP II Social inklusion

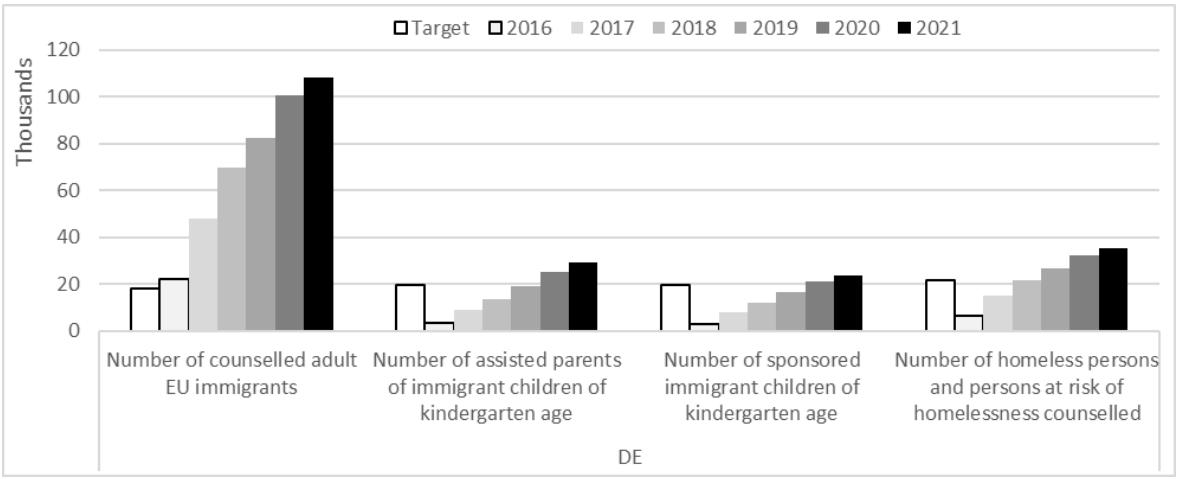

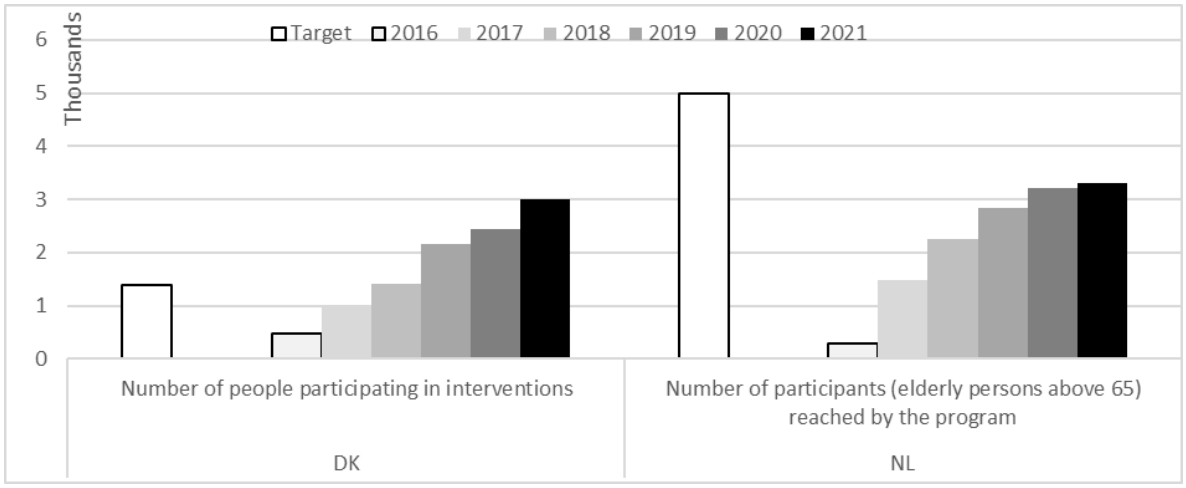

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Alle fire programmer fastsætter resultatmål baseret på specifikke målsætninger, som vises i figur 9. **Alle resultatmålene blev nået uden problemer, ofte allerede i det første gennemførelsesår.** Dette rejser nogle spørgsmål om ambitionsniveauet for de forskellige mål.

- I Tyskland **nås målene konsekvent for alle fire resultatindikatorer**. Andelen af støttede indvandrere, der har adgang til rådgivning, har ligget på omkring 90 % og blev endda øget i 2021. For de tre andre indikatorer har gennemførelsen resulteret i stabile eller forbedrede resultater, hvilket er et godt stykke over, hvad der blev fastsat.
- I Danmark steg **andelen af brugere, der også anvender andre tjenester, betydeligt** fra de første gennemførelsesår til det nuværende niveau på 89 % af brugerne i målgruppen. Den årlige gennemførelsesrapport præsenterer dette som et eksempel på de igangværende projekters vellykkede opsøgende aktiviteter uden at beskrive specifikke succesfaktorer.
- I Nederlandene blev alle **resultatmål nået uden problemer**, selv om antallet af deltagere (output) er bagud i forhold til tidsplanen. Andelen af deltagere, der fortsat er i kontakt med støtteudbyderen, har stærkere sociale netværk, har bedre færdigheder og har modtaget andre former for støtte, ligger et godt stykke over målet i praktisk taget hvert gennemførelsesår.
- Endelig blev **målet for antallet af deltagere, der har forbedret deres sundhed og hygiejne, allerede nået i Sverige i 2017**, som er det andet år, hvor der rapporteres om fremskridt med gennemførelsen.

Figure 10. Fremskridt med hensyn til resultatmål — OP II Social inklusion

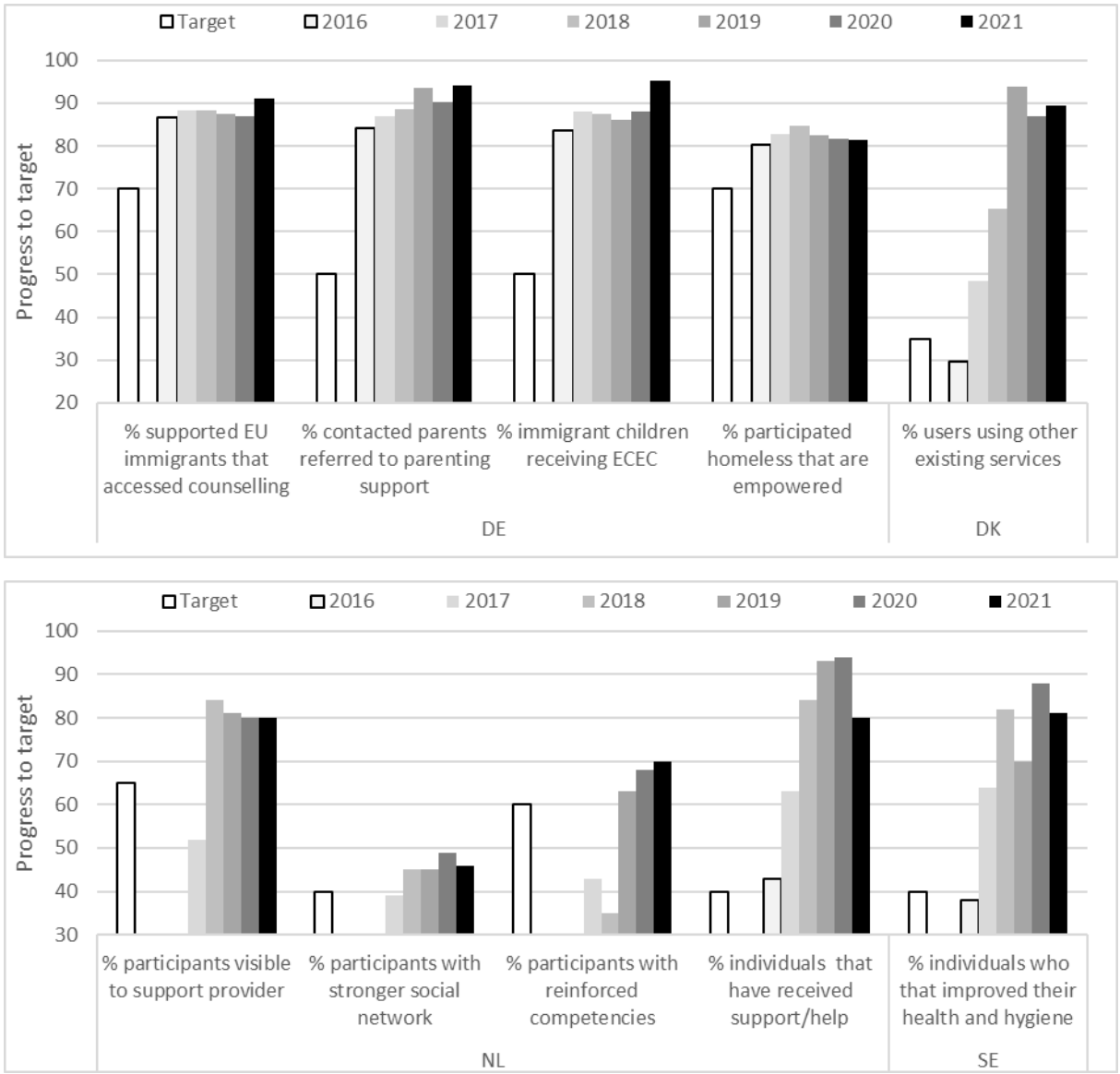

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

Udviklingen i de samlede omkostninger pr. person, som modtog støtte til social inklusion, blev også vurderet (se figur 10). Da de værdier, der indberettes i de enkelte år, kan variere betydeligt, og eftersom der nogle gange er omkostninger forbundet med deltagelse i forskellige år, er analysen begrænset til kumulative enhedsomkostninger. Efterhånden som programmerne skrider frem, bliver spidsbelastninger (eller lavpunkter), der skyldes forskelle i antallet af personer eller indberettede omkostninger, mindre sandsynlige, fordi de absorberes af de samlede totaler. **Denne gennemgang viser sammenlignelige enhedsomkostninger for tre af de fire programmer for social inklusion. Tyskland indberettede betydeligt lavere enhedsomkostninger (360 EUR) sammenlignet med omkostningerne i Sverige (1 776 EUR), Nederlandene (1 336 EUR) og Danmark (1 182 EUR).** Disse forskelle kan bedst forklares med støttens forskellige intensitetsniveauer. Tallene viser også en generelt stigende tendens i omkostningerne pr. person i disse tre sidste lande. De årlige gennemførelsesrapporter giver ikke en konsekvent forklaring på denne tendens.

Figure 11. Årlige afholdte/betalte omkostninger pr. støttet person — sammenligning efter medlemsstat — OP II Social inklusion

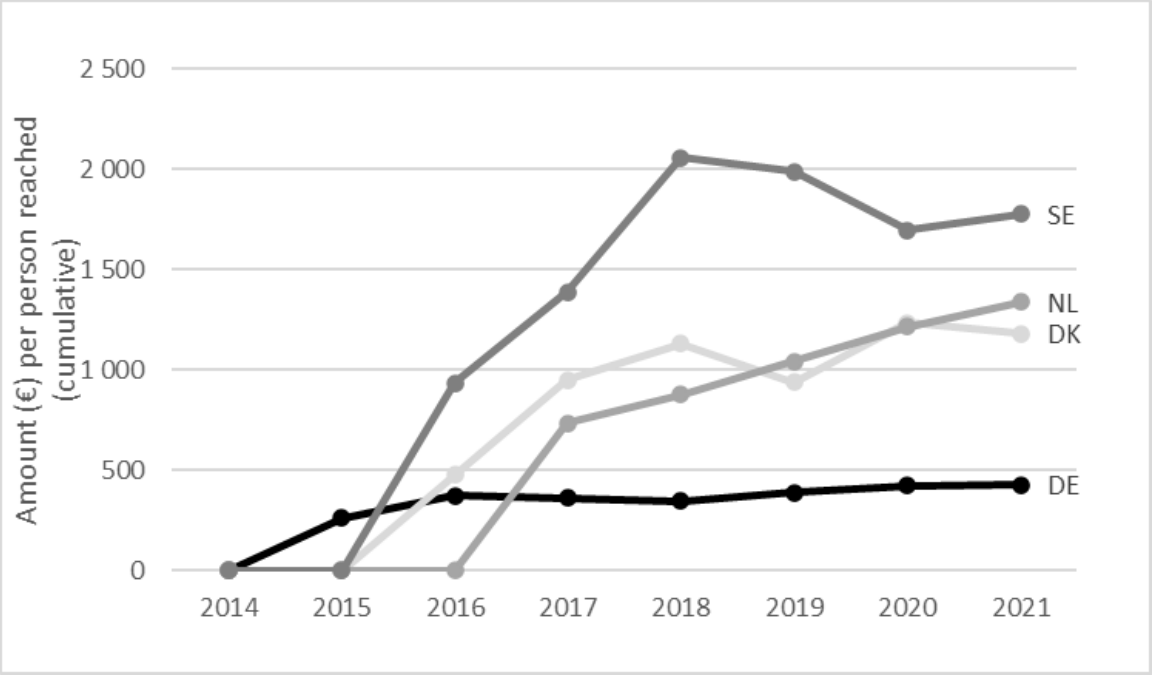

Kilde: Årlige gennemførelsesrapporter for 2021 ajourført indtil 15. december 2022.

2.3 Almindelige principper

I FEAD-forordningens artikel 5 er der opstillet en række tværgående principper, som alle FEAD-programmer skal følge. Medlemsstaterne skal aflægge rapport om, hvordan der tages hensyn til disse principper. De mest relevante gennemgås nærmere nedenfor.

Medlemsstaterne benyttede navnlig to metoder til at rapportere, hvordan aktiviteter supplerer EU's eksisterende samhørighedsinstrumenter og nationale foranstaltninger til bekæmpelse af materielle afsavn og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, samtidig med at dobbeltfinansiering undgås. Nogle medlemsstater aflagde minimal rapportering om forebyggelse af overlapninger. Letland oplyser f.eks., at de støttemodtagende organisationer skal underskrive en erklæring om, at de ikke vil søge støtte fra forskellige EU-midler til samme aktivitet. Andre, f.eks. Portugal, benytter fælles informations- og overvågningssystemer for at forhindre dobbeltfinansiering.

En anden gruppe af medlemsstater rapporterede i detaljer om, hvordan deres programmer udnytter mulige synergier mellem fondene. Koordineringen mellem ESF og FEAD organiseres gennem institutionelle forbindelser mellem de ansvarlige forvaltningsmyndigheder, f.eks. deltagelse i overvågningsudvalget for hver enkelt fond. Ud over formelle ordninger rapporterer forvaltningsmyndighederne også om aktive kommunikationsinitiativer for at sikre, at støttemodtagere, modtagere og offentlige partnere har kendskab til de gennemførte aktiviteter.

En række specifikke projekter søgte at udnytte eventuelle synergier mellem fondene. Både Finland og Litauen nævner en række ESF-projekter, der er udformet som supplerende foranstaltninger til at styrke den sociale inklusion af personer, der også modtager bistand fra

FEAD, og de støtter lignende partnerorganisationer i tilrettelæggelsen af opfølgningsaktiviteter. I Polen kræver forvaltningsmyndighedens retningslinjer, at de støttemodtagende organisationer oplyser modtagerne af fødevarehjælp om, hvordan de kan drage fordel af den relevante ESF-støtte, og hjælpe dem med at tilmelde sig disse foranstaltninger.

Samtlige medlemsstater rapporterede, at principperne om ligebehandling af kvinder og mænd og forebyggelse af forskelsbehandling mere generelt (artikel 5, stk. 11) behandles i deres FEAD-programmer. Dette er f.eks. synligt i kriterierne for udvælgelse af partnerorganisationer og -projekter. De opsøgende strategier, som partnerorganisationerne har vedtaget for at gennemføre projekter, er baseret på disse principper. De data, der indsamles i overvågningssystemerne, gør det muligt at gennemgå den løbende praksis. Irland rapporterede, hvordan demografien, herunder kønsfordelingen, undersøges i forbindelse med de lokale partnerorganisationers kvartalsvise rapportering og under besøg på stedet på distributionsstederne.

Med hensyn til udvælgelseskriterier for fødevarer understreger medlemsstaterne, at de overholder objektive kriterier, der tager hensyn til produkternes rolle med hensyn til at sikre en afbalanceret kost[16]. Belgien henviser til ekspertinput ved udvælgelsen af fødevarer under hensyntagen til modtagernes særlige behov samt den ernæringsmæssige kvalitet, holdbarheden og det glykæmiske indeks. Bulgarien henviser til anbefalingerne fra sundhedsministeriet om, hvordan man kan sikre en afbalanceret kost. Spanien anfører, at dets primære fokus ved udvælgelsen af basisfødevarer er at opfylde dårligt stillede menneskers ernæringsmæssige behov bedst muligt ved at udlevere basale næringsstoffer (proteiner, kulhydrater, fedtstoffer, fibre, vitaminer og mineraler) med størst mulig variation og ved at mindske ernæringsmæssige mangler. Finland benytter lignende principper efter retningslinjer fra det statslige rådgivende udvalg for ernæring. I Kroatien skal uddelte fødevarer overholde strenge kvalitetsstandarder som fastsat i den nationale lovgivning om landbrug og fødevarer, og de skal være bæredygtigt produceret og forarbejdet. Malta brugte en del af FEAD's fødevarestøtteprogram til at iværksætte en kampagne for uddeling af frugt, grøntsager og mælk til skolebørn. Kampagnen havde til formål at bidrage til at skabe en kultur med sunde og bæredygtige kostvaner hos små børn. I Slovenien blev fødevarer udvalgt på grundlag af forslag fra udvalgte partnerorganisationer, herunder basisfødevarer (f.eks. mælk, pasta og ris). Dette blev yderligere suppleret med fødevarer, der doneres eller købes af partnerorganisationer, for at skabe en afbalanceret og sund pakke af fødevarer. Ligesom de ovennævnte lande følger Slovakiet også partnerorganisationernes anmodninger under hensyntagen til bemærkninger fra det offentlige sundhedskontor om behovet for at overholde de anbefalede næringstilskud, der er fastsat i slovakisk lovgivning.

Reduktion af madspild som et vejledende princip nævnes også af en række medlemsstater. En sådan indsats er relateret til FN's verdensmål 12.3, som sigter mod at halvere madspild pr. person senest i 2030, og til EU-initiativer til reduktion af madspild, f.eks. jord til bord-strategien[17]. Alle ovennævnte medlemsstater tager allerede hensyn til partnerorganisationernes erfaringer, som sætter dem i stand til at levere fødevareprodukter, der opfylder modtagernes behov. De udvalgte fødevarer ændres regelmæssigt for at afspejle udviklingsbehov eller praktiske **erfaringer**, hvilket alt sammen bidrager til at reducere

[16] Artikel 5, stk. 13, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 223/2014 af 11. marts 2014 om Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (EUT L 72 af 12.3.2014, s. 1).

[17] Europa-Kommissionen(2020), *En jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevaresystem* (COM(2020) 381 final).

eventuelt madspild. En række medlemsstater har truffet yderligere foranstaltninger. I Finland er der stort fokus på fødevaresikkerhed, og landet tager hensyn til transporten af de udvalgte fødevarer, partnerorganisationernes begrænsede lagerkapacitet og produkternes holdbarhed. Finland tilbyder derfor ikke friske produkter eller produkter, der kræver køletransport og opbevaring. Slovakiet udvælger også bevidst produkter, der er lette at lagre, ikke kræver særlige opbevaringsbetingelser og har en tilstrækkelig lang holdbarhed. Irland har en meget interessant tilgang til madspild gennem sit partnerskab med FoodCloud, en almennyttig social virksomhed, der er oprettet for at bekæmpe madspild. FoodCloud forbinder virksomheder, som har store mængder overskydende fødevarer, med velgørende organisationer i hele landet. Dette sikrer en bred vifte af overskydende fødevarer af høj kvalitet til de endelige modtagere. Virksomheder, der donerer fødevarer, opnår fordele ved at reducere deres omkostninger til bortskaffelse af affald, og de yder et meningsfuldt og praktisk bidrag til samfundet.

Fokus på klima og miljø er et andet vigtigt tværgående aspekt, som medlemsstaterne rapporterede om i forbindelse med udvælgelsen af elementær materiel bistand. Østrig oplyser, at der er gjort en indsats for at finde varige kvalitetsprodukter, og det øger brugen af genanvendte produkter. Siden 2020 er alle rygsække og skoletasker f.eks. blevet produceret af materialer, der fremstillet af genanvendte PET-flasker. Tjekkiet præciserer også, at dets valg af produkter er baseret på princippet om, at de ikke skader miljøet, og programmet fremmer genanvendelse. Dette gøres f.eks. ved at vælge toiletpapir fremstillet af 100 % genanvendt materiale. Rumænien understreger ligeledes, at det fokuserer på emballeringskravene til hygiejneprodukter, der distribueres i dets projekter for elementær materiel bistand. Mærkningen af disse produkter skal indeholde oplysninger om miljøbeskyttelse og genanvendelse af emballage. Rumænien lægger også særlig vægt på at beskytte naturressourcerne ved at genbruge de træpaller, hvorpå der leveres fødevarepakker, og reducere papirforbruget ved at kommunikere om projekter pr. e-mail.

3. KONKLUSIONER

I 2021 var FEAD fortsat hårdt ramt af konsekvenserne af covid-19. Medlemsstaterne skulle genoverveje FEAD-programmernes prioriteter, målgrupperne, operationerne og støttetyperne, samtidig med at de skulle sikre fortsat støtte til sårbare grupper. Det yderligere budget, der blev stillet til rådighed gennem REACT-EU, støttede yderligere initiativer, der har til formål at afhjælpe de højere niveauer af usikkerhed i hele EU, som covid-19 forårsagede. Derved kunne der gennem de eksisterende FEAD-programmer **ydes mere fødevarebistand og elementær materiel bistand til målgrupperne, og der kunne ydes afgørende støtte til personer i usikre situationer.** FEAD har derfor vist sig at være et vigtigt instrument til at støtte ambitionerne i handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder om at reducere antallet af personer, der er i risiko for fattigdom og social udstødelse. Det har også skabt fleksible muligheder for at udnytte det ekstra budget, der stilles til rådighed af REACT-EU.

I 2021 var de årlige anmeldte udgifter betydeligt højere end i de foregående år, hvilket øgede den samlede gennemførelsesrate. I forhold til de 525,2 mio. EUR, der blev anmeldt i 2020, blev der i de årlige gennemførelsesrapporter for 2021 anmeldt i alt 703,9 mio. EUR i 2021. Denne forbedring af gennemførelsen var nødvendig i betragtning af den samlede gennemførelsesrate på 63 % (3,1 mia. EUR) ved udgangen af 2021. Da der stadig er to års gennemførelse, vil der være behov for højere gennemførelsesrater i det kommende år for at undgå frigørelse. Ved udgangen af 2021 var et samlet beløb på 4,7 mia. EUR (94 % af det tildelte budget) blevet indberettet som godkendte budgetter, og 3,6 mia. EUR (72 % af det tildelte budget) var blevet afholdt eller udbetalt af støttemodtagerne.

Det anslåede antal modtagere af fødevarebistand (15 millioner) og elementær materiel bistand (2,1 millioner) forblev forholdsvis stabilt i forhold til året før. Mængden af fødevarer målt i ton steg støt fra 2019 og nåede op på næsten 450 000 ton fødevarer i 2021. Den samlede pengemæssige værdi af den elementære materielle bistand udviste ligeledes en stigende tendens, og der blev udleveret materiel bistand til en værdi af 34,9 mio. EUR. Der blev ikke observeret større ændringer i modtagertyperne før og under pandemien, undtagen i et lille antal lande. Dette betyder imidlertid ikke, at programmerne fortsatte med at fungere på samme måde som før covid-19. Faktisk rapporterede programmerne, at de tilpassede deres målgrupper for at imødekomme specifikke behov under pandemien. Dette er ikke altid synligt i sammenligninger, fordi **omfanget i nogle tilfælde blev omdefineret *inden for* samme kategori**. Støtten blev f.eks. udvidet til at omfatte eksisterende modtagere som f.eks. børn, ældre og migranter.

I deres årlige gennemførelsesrapporter rapporterer medlemsstaterne, at det potentielle opsøgende arbejde under FEAD fortsat var påvirket af partnerorganisationernes kapacitetsproblemer og logistiske udfordringer (hjemmelevering, mobilisering af frivillige og identifikation af modtagere), hovedsagelig i forbindelse med covid-19-pandemien, som allerede blev nævnt i 2020. Lokale støttemodtagende organisationer fandt ud af at håndtere de iværksatte restriktioner og formåede fortsat at støtte modtagere på samme niveau som i 2020. I initiativerne vedrørende social inklusion (i Tysklands, Danmarks, Nederlandenes og Sveriges OP II-programmer) blev virkningen af covid-19-restriktionerne mere mærkbar, navnlig fordi de faciliteter, der blev anvendt til opsøgende aktiviteter (biblioteker, lokalcentre osv.), ofte var tvangslukkede under nedlukningerne. Der var logistiske udfordringer i forbindelse med uddeling af fødevarer og materiel bistand. De blev

imidlertid løst, således at den fortsatte efterspørgsel efter støtte blev imødekommet, og leveringerne blev opretholdt på samme niveau som året forud for pandemien. I betragtning af det stabile antal modtagere under covid-19-nedlukningerne i 2021 kan det konkluderes, at disse udfordringer er blevet opvejet af den større efterspørgsel som følge af pandemien.

Der vil være udfordringer i de sidste to år med gennemførelsen af FEAD. Der vil være et øget pres for at færdiggøre projekter og anmelde de resterende udgifter, og gennemførelsen af FEAD vil derfor sandsynligvis blive påvirket af usikkerhed om potentielle sundhedsrestriktioner, migrationsstrømme som følge af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og andre eksterne udfordringer.